Prijs 11 Cts.

VRAAGT DIT BLAD AAN DE KIOSKEN!

Zaterdag 6 Juni 1942
5e Jaargang Nr. 148

DE MISTHOORN

SOCIAAL-POLITIEK WEEKBLAD

Nadruk toegestaan, mits met volledige bronvermelding

UITGAVE STICHTING DE MISTHOORN
Hoofdredacteur J. NIJSSE
Redacteuren: Dr. P. MOLENBROEK en ERNST C. H. LOCHT
Redactie en Administratie PRINSENGRACHT 346,
AMSTERDAM-C — Postbus 367 — Telefoon 38895

Abonnementsprijs voor Nederland *f* 1.25 p. kw.; *f* 4.75 p. jaar. Buitenland *f* 6.— per jaar; alles franco per post. Losse nummers 11 cents. — Advertentietarieven op aanvraag. Postgiro 322600 ten name van Stichting De Misthoorn.

HET SCHANDAAL van den Noordoost-polder

Het schijnt tot de ongeschreven wetten van het noodlot te behooren, dat de verderfelijke politiek, waaronder ons volk nu reeds decennia lang gebukt gaat, doch waaraan het tenslotte helaas zelf schuld is, zich als het ware kristalliseert bij de ontginning en ingebruikneming van onze nieuwe polders. Levendig ligt nog het schandaal van den Wieringermeer in aller herinnering. Toen het uiterst zware ontginningswerk door den Nederlandschen werker in werkverschaffing, d.w.z. met alle uitbuitingsmogelijkheden, die een democratisch brein had weten te bedenken, was volbracht, gaf een regeering, die zichzelf aan het jodendom had verkocht, den besten grond cadeau aan een stel geëmigreerde jöden. Het Nederlandsche volk was toen reeds zoover ingedommeld en zoo verdoofd door de giftig-zoete propaganda van een jodenpers, dat het ook dit schandaal zonder veel misbaar slikte. Maar wij, nationaal-socialisten, hebben ons toen voorgenomen, dat zooiets zich nooit zou mogen herhalen. Nieuwe Nederlandsche bodem aan de zee ontrukt door de knuisten van een behoorlijk behandelden Nederlandschen werker kan slechts ten goede komen aan den Nederlandschen boer en door hem aan de geheele volksgemeenschap.

Wij schrijven thans Juni 1942. De reorganisatie van onze volkshuishouding volgens de nationaal-socialistische beginselen is op dit oogenblik bijkans twee jaar oud. Gezien het feit, dat we in een abnormalen oorlogstoestand leven en een groot deel onzer bevolking bij het opbouwwerk een passieve houding aanneemt, kunnen en mogen we niet verwachten, dat deze reorganisatie thans reeds haar beslag zou hebben gekregen. Verre van dien. We staan eerst aan het begin van dezen arbeid, maar toch ver genoeg om te kunnen eischen, dat schandalen als die van den Wieringermeer zich niet herhalen. Doch ook dit is blijkbaar te veel gevergd, want wat is het geval?

In Zwolle is gevestigd de „Grondmij.", een, naar wij meenen te weten, semi-officieele instelling, welke belast is met de ontginning van den Noordoost-polder. De methodes, die hierbij gehuldigd worden, doen denken aan het ergste tijdperk van democratisch wanbeheer. Zoo wordt voor het graafwerk bij voorkeur gebruik gemaakt van boerenzoons, die erheen gaan in de veronderstelling, dat hun na afloop van de werkzaamheden een stuk land zal worden toegewezen, doch al spoedig tot de ontdekking komen, dat ze in de werkverschaffing verzeild zijn geraakt. En wat voor werkverschaffing! Terwijl tot voor kort een basis-uurloon van 42 cent gold voor zeer zwaar grondwerk, werd dit werk echter steeds in accoordloon per kub. m. verricht. Nu deed zich het verschijnsel voor, dat de jongens dikwijls het uurloon niet eens konden halen, zelfs niet bij abnormaal hard werken, waarvan het tempo hoogstens twee dagen was vol te houden. Terwijl toch in de arbeidswet een artikel voorkomt, dat zegt, dat wanneer normale arbeiders normaal werken, zij tenminste 5 cent boven het uurloon moeten komen. Door een campagne tot verhooging van de loonen op het platteland was ook de Grondmij. gedwongen het uurloon op 45 cent te brengen. In verhouding hiermede is het accoordloon evenwel niet voldoende verhoogd, waardoor de sociale verhoudingen, die toch reeds veel te wenschen overlieten, nog zijn verergerd. Een en ander met het gevolg, dat in enkele weken tijds eenige honderden werkers weer verdwenen zijn, een ervaring rijker, een illusie armer.

Het is overigens merkwaardig met welk een brutale geslepenheid de kruismollen zich ook hier weten in te graven. Als er nieuwe arbeidskrachten aankomen, geldt de eerste vraag die hun gesteld wordt, het geloof en meneer pastoor houdt geregeld zitting op het bureau van inschrijving om zijn Roomsche schaapjes bij elkaar te zoeken en te organiseeren. Wanneer van overheidswege dan ook niet heel spoedig maatregelen worden getroffen, wordt deze polder tot een nieuwe nederzetting van Rome, waar voor andersdenkenden in het geheel geen plaats zal zijn. En zeker niet voor nationaal-socialisten!

Een dwingende eisch is het, dat een diepgaand onderzoek naar de handelingen van de „Grondmij." en haar ambtenaren wordt ingesteld en dat ten spoedigste maatregelen worden genomen, die een behoorlijke behandeling van de daar tewerk gestelden waarborgen. En tenslotte is het noodzakelijk, dat de betreffende instanties er voor waken, dat de politieke leugencentrale, die in den N.O.-polder is ontstaan en die ook hier een gevolg is van de sluwe ophitsing der geestelijkheid, een spoedig en roemloos einde beschoren is. Dit prachtwerk, dat een demonstratie kan zijn van Nederlandsche volkskracht, mag niet ontaarden in een democratischen janboel, die een aanfluiting is van alle werkelijke en waarachtige waarden.

Amsterdam Jodenstad

WIE na de invoering van de jodenster in ons land een bezoek brengt aan Amsterdam, kijkt zich de oogen uit. Meer dan 100.000 joden en jodinnen loopen vrijelijk door de straten van onze mooie Amstelstad, verdringen zich en anderen in de trams en bussen, bevolken den heelen dag arische levensmiddelenwinkels waar zij het beste weghalen en onbeschaamd hun hetzepraatjes rondstrooien, bezoeken schoonheidssalons en kapperswinkels om hun weinig smakelijk uiterlijk zoo mogelijk te doen verfraaien, bezetten van des morgens vroeg tot 's avonds laat de banken op de pleinen en in de lanen, zwermen in groote horden uit naar het Boschplan en verlagen op iedere denkbare wijze het aanzicht van de hoofdstad des lands tot één groot ghetto.

En iedere week neemt de jodenplaag toe. Het aantal brieven dat wij ontvangen van inwoners, die het beu zijn nog langer dag-in dag-uit tegen jodentronies aan te kijken en naar jodengehets te luisteren, stijgt evenredig daarmee. Opvallend is wel, dat het gros van deze menschen kennelijk niet nationaalsocialistisch is ingesteld. Blijkbaar treedt het anti-semitisme dáár aan den dag, waar het volk de joodsche penetratie en overheersching aan den lijve ondervindt. De geschiedenis kent daarvan trouwens voorbeelden te over.

Het is dringend noodig, dat in Amsterdam maatregelen worden genomen, die ten behoeve van de arische gemeenschap stevige beperkingen van de vrijheid der joden inhouden. Wij herhalen in de eerste plaats opnieuw met klem den eisch, dien wij reeds lang naar voren brengen: JODENVRIJE TRAMS. Het meerdere tramgebruik en de beperking van 't verkeer hebben herhaaldelijk tot gevolg, dat op bepaalde lijnen (vnl. die naar Zuid en Oost) de joden bijkans uit de wagens puilen, terwijl de ariers kunnen wachten of loopen. De rollen dienen hier omgekeerd te zijn; de arier heeft tenslotte recht ongehinderd in zijn eigen trams te rijden. Ook jodenfietsen dienen zoo noodig te worden opgevorderd.

Een verbod om plaats te nemen op stadsbanken of om het Boschplan te bevuilen, moet, met het oog op den naderenden zomer, ten spoedigste worden afgekondigd. Banken zijn voor onze vrouwen, kinderen en soldaten!

De levensmiddelen, die in winkels in de arische stad worden verkocht, dienen ten goede te komen aan de arische bevolking en mogen niet worden weggesleept naar de jodenwijken. Ondanks het feit, dat op de afgesloten jodenmarkten, b.v. in de Gaaspstraat, overvloed van groente te krijgen is, staan de smouzen bij tien- en honderdtallen voor de arische winkels om de schaarsche groente onzen huismoeders voor den neus weg te kapen. En hoewel de joden geen paling mogen eten, verhuist vrijwel alle paling, die wordt aangevoerd naar de jodenwijk. Dit zijn dermate tartende wantoestanden, dat wij onmiddellijke dwingende maatregelen eischen.

Tenslotte mogen wij verwachten, dat — waar in verband met werkgelegenheid e. d. in dezen zin geen totale maatregel zal kunnen worden genomen — tenminste op Zaterdagmiddag en Zondag onze prachtige stad vrij zal zijn van jodensnuiten. Op die dagen moeten de ghetto-bewoners nu maar eens echt onder elkaar in hun kwartieren blijven!

Een snelle en doeltreffende verwerkelijking van onze eischen zien wij met belangstelling tegemoet.

Een W.A.-penneheld in dienst van de leugen

DE STRIJD van ons blad is gericht, zooals ook op blz. 7 nog eens nadrukkelijk is vastgesteld, tegen alle onreinheden, misstanden en ziekten in de arische samenleving. Wij zijn er nimmer voor teruggedeinsd, overal waar zij aan den dag traden, den vinger op de rotte plekken te leggen — óók wanneer wij ... door moesten wijzen op fouten in het eigen nationaalsocialistische kamp. Nadat ons echter gebleken was, dat zekere lieden, in den waan van hun eigen voortreffelijkheid, geen gezonde kritiek konden velen, hebben wij van het laatste langen tijd afgezien, ook al in de hoop, dat de misstanden door henzelf zouden worden opgemerkt, zònder dat wij er de aandacht op vestigden. Wij hebben daarbij dus noodgedwongen ons standpunt, dat de fouten en onzuiverheden in de nationaalsocialistische organisaties *een veel grooter gevaar voor de gemeenschap* opleveren dan die, welke in het volk voortwoekeren, tijdelijk niet naar buiten kenbaar gemaakt. Desniettemin mochten wij in twee jaren tijds het genoegen smaken door onze actie de volksgemeenschap te kunnen bevrijden van tallooze misstanden en ettelijke ongure individuen. Het lust ons niet onszelf te roemen, doch we stellen er prijs op dit vast te stellen, voordat wij den smerigen aanval, dien een blad, dat wekelijks uitpuilt van de opgeblazenheid, op ons heeft gepleegd, pareeren. In een artikel, getiteld „Zoo zijn er ook!" rijgt dit daverende vaderlandsche orgaan met behulp van de noodige cursieve en kapitale regels, tusschenkopjes en uitroepteekens, een serie grove leugens en vieze jiddische insinuaties aan elkaar, die ons de haren te berge hebben doen rijzen. Want indien dit geschrijf door hoogere functionarissen dan de pennelikker-in-kwestie tevoren is gekeurd en desondanks voor plaatsing goedgeacht, dan legt het een afschrikwekkend getuigenis af van een geest, die niet alleen bezig is in bepaalde georganiseerde nationaalsocialistische kringen door te woekeren, maar die zelfs nog door sommige voormannen wordt gecultiveerd. Wij weten, dat men ons hier en daar niet „mag", omdat wij fel maar eerlijk voor onze meening uitkomen en daarbij alle hielenlikkerij schuwen, zelfs al zitten die hielen in bepaalde zwarte laarzen. Maar, dat men tot het kenbaar maken van zijn verbolgenheid zijn toevlucht neemt tot methoden, die het bewuste orgaan, dat wij hier om zijn eigen bestwil niet willen noemen, verlaagt tot een rioolblad, dàt valt ons tegen van lieden, die in woord en geschrift altijd zoo precies weten hoe het moet! Het ware gewenscht, dat men zich in de praktijk wat meer hield aan de woorden, die de binnenlandsch overzicht schrijver van „Volk en Vaderland" deze week schreef:

> **Wij hebben een grootsche idee te verdedigen en onder ons volk uit te dragen, wij hebben een waarheid te verkondigen, waarvoor de besten onder ons hun leven hebben gewaagd en geofferd, dat maakt het ongewenscht bijzaken tot strijdvragen van de eerste orde te maken.**

De kwestie zelf is geenszins belangrijk, dat stellen wij voorop, en zij is dan door het blad ook kennelijk alleen aangegrepen om ten koste van alles ons strijdorgaan in een ongunstig licht te stellen. Het is n.l. ook aan de heeren van dit persproduct bekend, dat „De Misthoorn" in den laatsten tijd steeds meer aanhang en instemming vond onder de besten van *zijn* lezers, die ondanks een verregaande verburgerlijking nog altijd weten te onderscheiden wat ware strijdgeest is en wat voos geklets. De jongens aan het front b.v. grijpen niet in de eerste plaats naar het bewuste orgaan als de kranten uit Nederland komen.

Doch ter zake. Schrijvende over onzen hoofdredacteur zegt deze naar uiterlijk en innerlijk zwarte „soldaat", die de viezigheid heeft neergekalkt (cursief natuurlijk):

> Booze tongen beweren wel eens, dat hij heel lang geleden — het was nog voor 10 Bloeimaand 1940 en er was nog geen Duitsche bezetting — zijn blad had opgeheven, omdat hij de terreur van de overheid, die toen nog een democratische was, vreesde, maar dat weigeren wij te gelooven: de menschen zeggen zoo veel....

Men ziet het: een insinuatie zonder eenigen grond, zooals er in den democratentijd door de joodsche vuilschrijvers zoo veel zijn gepleegd. „Heb ik daar wat gezegd?" Iedere oude Misthoornlezer weet, dat de redactie van ons blad in December 1939 met zeer veel moeite en ten koste van groote persoonlijke offers naar Hamburg is overgebracht, toen de democratische justitie het drukken en uitgeven van het destijds *eenig gevreesde strijdorgaan* positief had verboden. In dezen tijd van terreur heeft Nederland echter niets gemerkt van de „helden", die meenen thans ongestraft met modder te kunnen gooien en een houding aannemen of zij de kat de bel hebben aangebonden.

Maar we gaan verder:

> Zooals te begrijpen is, vindt hij den Arbeidsdienst één der mooiste instellingen, die er zijn en juicht hij het van harte toe, dat de Nederlandsche jeugd door deze organisatie in aanraking komt met den handenarbeid, ongeacht of deze jeugd nu bestaat uit studenten of uit kantoorbedienden, dan wel uit boodschappenjongens.
>
> **Maar — en dat is nu een minder mooie karaktertrek van onzen Jan** (onze hoofdred. — Red. Misthoorn) **— hij vindt deze instelling prachtig, zoolang ze niet in strijd komt met zijn eigen griezelig-kleine belangetjes, maar zoodra dit het geval is, laat hij niets na om haar tegen te werken, ja zeker, TEGEN Te Werken!!**

De steeds maar grooter wordende letters moeten overtuigend werken op de lezers van deze vuilschrijverij, waar immers een degelijke inhoud ontbreekt. Net een joodsche marktkoopman. Maar ja, holle vaten, nietwaar?

Doch nu komt het:

> Wat is n.l. het geval?
>
> Per 1 Bloeimaand j.l. had kameraad Stoutenburg (onze hoofdred. — Red. Misthoorn) een bediende op zijn kantoor aangenomen, die eerst twee maanden zou proefwerken.
>
> **Deze bediende kreeg een oproep om** op 1 Hooimaand a.s. in dienst te treden van den Arbeidsdienst, waarvoor hij zich eenige maanden geleden vrijwillig had gemeld.
>
> Men zou nu denken, dat met dezen bediende, zijn baas, onze Jan dus, zich zou verheugen, maar dat moet u niet gelooven.
>
> **Kameraad Stoutenburg stelde zijn bediende voor de keus: op kantoor te blijven (Jan zou dan zorgen, dat de aanmelding van zijn bediende voor den Arbeidsdienst ongedaan zou worden gemaakt) of naar den Arbeidsdienst te gaan (maar dan behoeft de bediende na beëindiging van zijn diensttijd er niet op te rekenen, dat hij bij het blad in kwestie kan terugkomen).**
>
> Lezers, die uit het oog verliezen, dat Jan nog een rechtzinniger nationaal-socialist is dan welke N.S.B.-er dan ook, zullen zich afvragen, hoe dit mogelijk is, want personeel mag toch niet worden ontslagen?
>
> Ook wij willen dan, voor een oogenblik slechts, vergeten, dat Jan tot de beste nationaal-socialisten van dit land behoort en zullen deze vraag even beantwoorden:
>
> **Die bediende is toch niet voor vast aangenomen?**
>
> **Vat u 'm?**
>
> **Nog niet?**
>
> **Wel, die bediende werkt toch op een proeftijd van twee maanden en als na het verstrijken van dezen tijd is gebleken, dat hij bevalt, mag hij blijven.**
>
> **Bevalt hij niet, dan wordt hij niet aangenomen. En omdat hij naar den Arbeidsdienst gaat, bevalt hij niet.**

Wij hebben hier geen woord van het geleuter verzwegen. En hoewel de heele aangelegenheid en de persoon van den schrijver het papier, dat wij er aan besteden niet waard zijn, stellen wij er prijs op, aan de vele lezers, die zoowel ons blad als dat andere thuiskrijgen, te verklaren, dat de eenige waarheid, die het geheel bevat, deze is, dat een jongeman, die op 1 Mei bij de Misthoorn in dienst trad, op 1 Juni moest opkomen voor den Arbeidsdienst en dientengevolge ons kantoor verliet. Dat hij voor een keuze zou zijn gesteld of na zijn diensttijd niet terug zou kunnen komen is een pertinente onwaarheid, die alleen in de hersens van een stompzinnigen en van ieder journalistiek eer- en verantwoordelijkheidsgevoel gespeenden klóddermajoor kan opkomen. Blijkbaar zoeken de heeren naar een stok om den hond te slaan. Dat zij daarbij tot de schunnigste leugens en verdraaiingen, zooals vooral het einde van het geciteerde gedeelte er nog een bevat, hun toevlucht moeten nemen, is een bewijs van hun machteloosheid en een uitvloeisel van hun onwil om op eerlijke wijze relatief onbelangrijke ideologische verschillen uit te vechten.

Wij mogen den gerechten eisch stellen, dat journalistiek schorem, dat op een dergelijke infame wijze de waardigheid van de nationaalsocialistische pers aantast, uit haar rijen wordt verwijderd. Misschien kan de leugenheld een baantje krijgen bij Churchills Ministery for Misinformation. Daar hoort hij meer thuis dan in een nationaalsocialistische organisatie, die ook wij waardeeren.

Als de nieuwe orde in handen van zulke „edellieden" gelegd zou worden, dan ware het niet te verwonderen, indien het Nederlandsche volk de democratie zou prefereeren.

SCHIMMEN UIT HET VERLEDEN

WAARACHTIG EN VALSCH HELDENDOM

„Duitsche bommenwerpers zijn niet slecht", zei de operetteheld van Biesterfeld. En Frederik Hendrik werd bijna slachtoffer van zijn theatrale schutterswoede.

Doch in de loopgraven bewezen Neerlands zonen wat ware heldenmoed is

V

DE PRINS staat in den tuin van het Huis ten Bosch tegenover de mariniers, die daar zijn bijeengekomen voor een kleine demonstratie met mitrailleurs. Zoojuist heeft hij hun eenige vragen gesteld met betrekking tot hun persoon en hun welstand. Ook vraagt hij hun of zij gaarne voor Nederland en Oranje willen sneven — zoo het noodig is. Zoo het noodig is — want de legerberichten van het Algemeen Hoofdkwartier gewagen wel aldoor van de successen der Nederlandsche troepen . . . :

De mannen verstaan zijn koeterwaalsch niet. Zij schuifelen onrustig van het eene been op het andere en grinniken verlegen. Dan snelt de officier ter hulpe en vertaalt vlot 's Prinsen vragen. Nu komen ook de antwoorden los. De officier vertaalt weer.

„Sie sagen," zegt hij, „dass sie äusserst gern für die Königin, für die Kronprinzessin, für die beiden kleinen Prinzessinnen und für den Herrn Prinzen sterben werden."

Het gelaat van den Prins wordt bloedrood. Wèl is hij zich den tragischen achtergrond van deze woorden bewust. Flitst misschien het woord „verraad" door zijn brein? Beseft hij wellicht, wat het zal beteekenen voor deze mannen, als ooit zekere plannen werkelijkheid zullen worden? Verdammt noch mal, wat moet hij doen? Het liefst zou hij den officier met zijn uitgestreken correctheid een klap in het gezicht geven. Maar dat durft hij niet. Toch zal hij zijn naam onthouden. Dié zal geen carrière maken! Met de hoogere officieren staat hij op goeden voet . . . .

Half wrevelig, half verlegen wendt hij zich naar de mitrailleurs.

„Lichte machinegeweren, niet-waar?"

„Jawel, kapt'ein," antwoordt de luitenant, „eh . . . . zware mitrailleurs met waterkoeling, model Vickers 18. Niet zoo heel modern, maar goed."

„Zoo-zoo. Ja, zware mitrailleurs. Die zullen te pas komen! De Duitsche bommenwerpers zijn lang niet slecht." Onwillekeurig zoekt zijn blik even langs den hemel. Maar dan moet hij weer naar de mannen kijken. Lachen ze? Enkelen kijken hem verbaasd aan, anderen staren naar den grond. Een draait zich om en begint zwaar te hoesten. Opnieuw kleurt de Prins. Heeft hij iets doms gezegd? Hij zoekt naar woorden en stottert dan:

„Dat wil zeggen, eh . . . . zoo goed als de Engelschen zijn ze natuurlijk niet."

Nu lachen er enkelen zeer duidelijk.

Meewarig en tegelijk welwillend maar met een ondertoon van soldatisch superioriteitsbewustzijn.

De officier springt opnieuw bij.

„De kapitein bedoelt een aanval in duikvlucht."

„Juist," zegt Z.K.H., „een duikvlucht, dat bedoelde ik. Het is de geliefde taktiek van de Duitschers. Bovendien — het terrein is er hier bijzonder voor geschikt. . . ."

Daarin heeft de Prins gelijk. De officier krijgt nieuwen moed en hij grijpt 's Prinsen opmerking aan om tot de daad te komen.

„Als u het goedvindt, kap'tein, zou ik nu een geschikte plaats voor de mitrailleurs willen opzoeken. Misschien op het dak?"

Op het dak? Geen sprake van! Z.K.H. zal zelf de geschikte plek uitzoeken. Hij wordt nu zeer bedrijvig. Hij loopt naar links en rechts en toetst de gazons en de bloemperkjes op hun strategische waarde. Een geoefend oog ziet terstond, dat er weinig keus is. Wil men de mitrailleurs eenigermate doeltreffend opstellen, dan komt eigenlijk alleen de grasvlakte in het midden in aanmerking. Maar de Prins is daarmee niet tevreden. Hij holt heen en weer. Hij knielt en staat op. Hij meet en verkent. En niets bevredigt hem. Het volk zou hem eigenlijk moeten kunnen zien. . . .

Plotseling klaart zijn gezicht op. Dat hij niet direct daaraan gedacht heeft! Vóór langs het Huis loopt de openbare weg. Daar zullen waarschijnlijk belangstellenden staan te kijken. Dus moet hij de stukken vóór opstellen!

Hij straalt nu van genoegen. Hij sleept zijn volgelingen mee naar voren. Het stuk grond in kwestie is maar klein. Nauwelijks twintig meter in diameter. Aan den eenen kant wordt het begrensd door het Huis, aan de drie andere zijden door het Bosch. Alleen naar den kant van den weg is een smalle opening. Van alle onmogelijke plaatsen is dat wel de onmogelijkste. De officier meent dat te moeten zeggen. Maar de Prins duldt nu geen tegenspraak. Hij heeft nu immers publiek!

Inderdaad, er is veel publiek. Het zijn brave Hagenaars. Zij groeten den Prins en zijn cavalcade eerbiedig. Een schuchtere stem zet het Wilhelmus in, enkelen volgen, dan klinkt het volop. De Prins weet zijn geestdrift nauw te bedwingen. Meezingen valt hem moeilijk. Daarin is hij geen ster, en bovendien zit zijn helmband te vast gesnoerd. Maar hij neemt de houding aan en salueert. En dan nemen allen de houding aan en salueeren. . . .

Als de laatste klanken zijn vergalmd, komt de Prins eerst goed los. Hij wordt een en al activiteit. Hij commandeert onophoudelijk. Hij snelt op en neer. Hij morrelt aan de m.g.'s. Hij stelt in op den horizon. Enzoovoort.

Ondertusschen groeit de massa der toeschouwers. Het gerucht van de vertooning is als een loopend vuurtje rondgegaan. Het zit dat andere gerucht, van den aanslag in het paleis, op de hielen. Met eigen oogen komt men zich overtuigen, dat de Prins leeft, dat de agent van Hitler heeft misgeschoten. . . .

Herhaaldelijk klinkt nu het Wilhelmus. En de Prins voelt zich meer dan ooit de redder des vaderlands. . . .

De luitenant heeft zich naar het verslag van Clemens Laar, bescheiden van het tooneel teruggetrokken.

De plaatsen voor de mitrailleurs zijn nu definitief vastgesteld. De eene staat onder dicht struikgewas, de andere nabij het standbeeld van Frederik Hendrik. De Prins laat laden. De menigte be-





Een foto, die wel duidelijk demonstreert hòe ver het met de laatste Oranje's gekomen is: hand in hand staan deze telgen van een eenmaal zoo grootsche en roemruchte dynastie met de vrouw, die de duistere machten van Amerika verzamelde en opzweepte om met Engeland en het bolsjewisme het Germanendom te vernietigen — de vrouw ook, die in den Spaanschen vrijheidsoorlog een propaganda-tournee hield voor de roode horden en daarbij de plundering van christelijke kerken en de schending van nonnen en ordezusters vergoelijkte. De laatste telgen uit het Oranjegeslacht zijn zich wel bewust wat adel en waardigheid beteekenen......

heeft het schouwspel van haar leven. Beroeps- en amateurfotografen dringen zich op den voorgrond. De Prins heeft hoogstpersoonlijk plaats genomen achter het eene m.g. De monding beschrijft indrukwekkende para- en hyperbolen. Ademlooze spanning heerscht. Ieder wacht op hèt moment.

Doch het komt niet zoover. Frederik Hendrik zal worden gered. En wellicht ook vele menschen uit de massa. Want opeens is de eerste luitenant er weer. Hij overziet met één blik wat staat te gebeuren. En zonder aarzelen grijpt hij in. Hij springt toe op het machinegeweer en dringt zacht doch beslist den jongen man terzijde. Dan stelt hij den mitrailleur weer op veilig.

De jonge man bemerkt niet, welke vernedering in deze handeling ligt opgesloten. Hij is in opperste extase. Hij pakt den officier bij den arm en zegt, wijzend op het standbeeld van den Stedendwinger:

„Die heeft óók al eens den vijand uit het land geslagen. De keizerlijk Duitsche legers heeft hij tot over den Rijn teruggedreven. Ik voel, dat hij mijn geestelijke voorvader is."

De jonge officier maakt zich los van den prinselijken greep. Wellicht is zijn gebaar te ongeduldig en te driftig geweest. Want het geroezemoes van de stemmen der menigte verstomt plotseling. Allen kijken naar den luitenant en zijn kapitein. Het roepen van een paar kinderen klinkt schril in de stilte. Doch dan vangen drie Fokker-jachtvliegtuigen die fluitend over het Huis jagen, de blikken der toeschouwers. Zoo zien slechts weinigen, dat Prinses Juliana door de groote glazen deur naar buiten treedt en zich stil en bescheiden bij haar man voegt. Hier en daar klinken juichkreten. Maar zij vermogen zich niet tot een gesloten manifestatie te vereenigen.

De prinses staat nu naast haar man.

„Mama heeft opgebeld," zegt ze zacht. „Ze wil, dat we direct naar Noordeinde komen. Kom dus mee!"

De jonge man ontwaakt uit zijn schoonen droom. Hij moet zich eerst realiseeren wat en waar hij is.

„Ach zoo," zegt hij dan. „Ja, ik ga mee."

Zwijgend keeren zij om en gaan het Huis binnen.

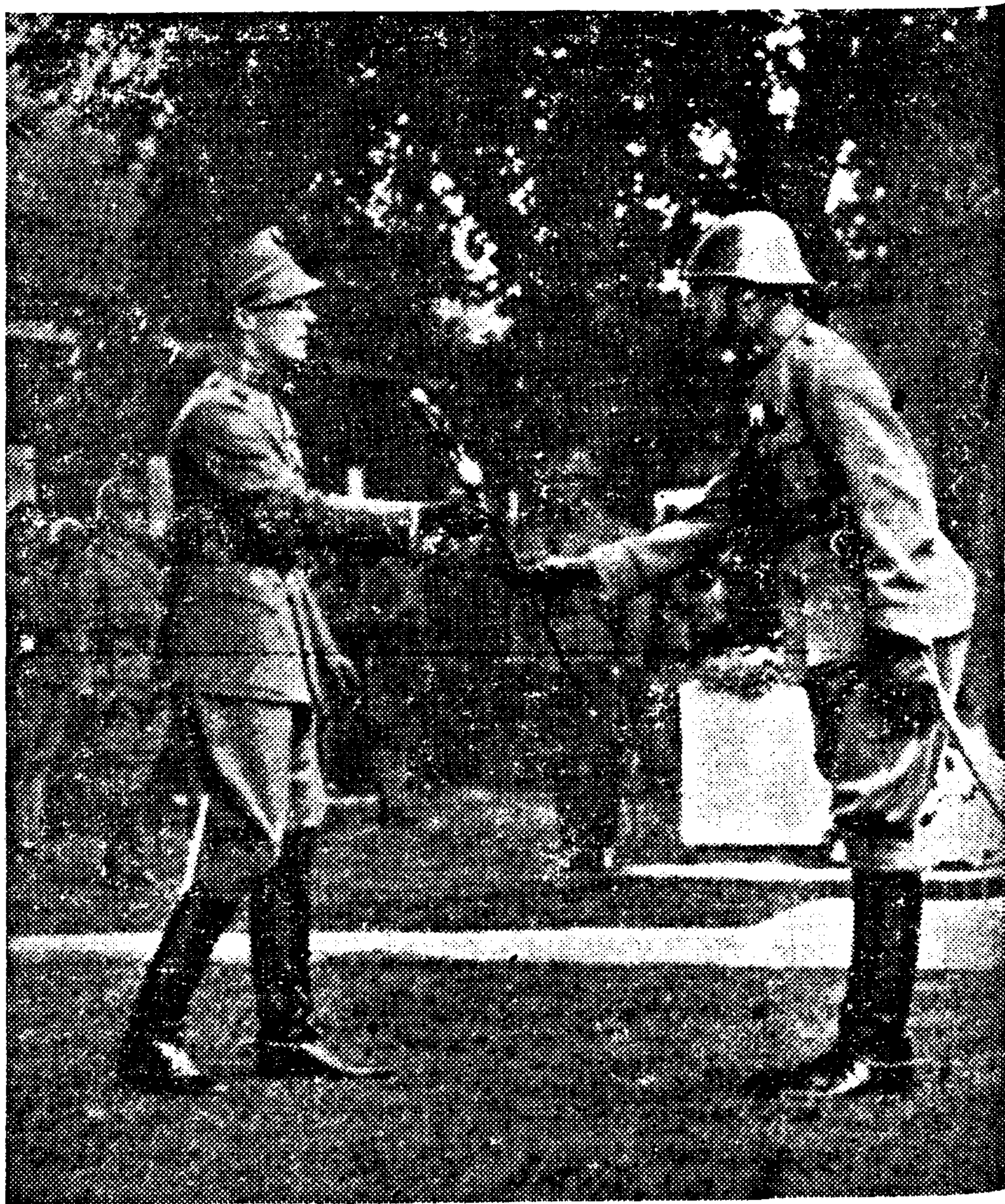
IJl klinken de laatste juichkreten hen na. Dan gaat de menigte uiteen en het wordt weer stil rond het eenzame Huis.

Op het pleintje blijven de m.g.'s achter. Restanten van een vooze heroïek. Symbolen van de tweeslachtigheid, die de Nederlandsche oorlogvoering kenmerkte. Straks zal de officier Bernhard in Londen wild-enthousiast aan de journalisten vertellen, hoe hij de Duitsche vliegtuigen en de parachutisten uit den hemel schoot. En de kleine burgers zullen bij hun Engelschen zender zitten te trillen van geestdrift en ontroering over zooveel heldendom....

Maar tezelfdertijd wordt de grondslag gelegd voor een nieuw en grootsch Germaansch-Nederlandsch heldendom, overal daar waar onze jongens, ondanks gebrek aan materiaal en onder besluitelooze leiding, den heldenstrijd van hun leven strijden. Het gedrag van den Biesterfelder vluchteling is een slag in het gezicht van Neerlands zonen. En zoo voelen onze jongens het ook in het uur, waarop de tijding van Oranje's vlucht door het leger vaart. Zij, de dapperen, die gestreden hebben óók voor Oranje, zij smijten hun wapens neer. Er zijn officieren geweest, die voor den troep gevloekt hebben over zóóveel lafheid van hen, die in moed en onverschrokkenheid hadden dienen voor te gaan. Er zijn soldaten geweest, die huilden als kinderen, toen zij hoorden, hoe op het offer, dat zij en hun kameraden hadden gebracht, was gespuwd. Nimmer in onze geschiedenis stonden onvergankelijke heldenmoed en verraderlijke lafheid scherper tegenover elkaar. In dàt uur is in menig soldaat, die thans aan een ver front opnieuw voor dat eigen plekske Germaansche aarde strijdt, de haat gegroeid jegens deze lieden zonder adel. Vanaf dat oogenblik hebben zij zich voorgoed, gedistancieerd van hen, die op zóó onwaardige en weerzinwekkende wijze de trouw, die vrijwel een heel volk hen veertig jaar lang betoonde, versmaadden. En zij hebben toen met onvertroebelden blik gezien, wàt het verschil is tusschen een door onverbrekelijke innerlijke krachten saamgebundelde bloeds- en lotsgemeenschap en een operettegezelschap van drie hoofdrolspelers en negen millioen figuranten. In deze Germaansche jongens is toen een g e l o o f gegroeid, dat niet slechts in naam maar metterdaad bergen verzet. Dit heilige geloof van den Germaanschen mensch in zijn soldatische gemeenschapszending is iets, dat nimmer zal kunnen worden vernietigd, al pogen heeren dominees en pastoors ook het van achter hun schrijftafel of op den kansel in onbeschrijfelijke domheid en lafheid belachelijk te maken.

PROF. GOEDEWAAGEN BIJ DE INWIJDING VAN DE KULTUURKAMER:

Zonder hartstocht is niets grootsch in de wereldgeschiedenis tot stand gebracht. Om dien hartstochtelijken wil gaat het en niet om de zekerheid het doel te bereiken! Wie zekerheid van slagen wenscht, make zich uit onze rijen los en blijve burger. Wie zonder die zekerheid toch op zijn doel afgaat — alleen hij is vrij. Onze generatie is zoo gelukkig, het beeld van een groot man voor zich te hebben, ja, vlak bij te hebben, die die vrijheid bezit. Een man, die te allen tijde van zichzelf zeker is. Zoo willen ook wij arbeiden in den geest van den Führer.



Wij dachten, dat hij niet alleen u i t e r l ij k soldaat zou zijn, maar ook het innerlijk besef van soldatische eer met zich zou dragen......

Hoe uit het oude het nieuwe groeit wordt wel treffend gedemonstreerd door het verhaal, dat een jonge lezer, die den zin van onze Oranje-artikelen heeft doorschouwd, ons toezendt. Hier volgt het:

VELE jaren terug leerde ik een Duitschen jongen kennen. Ik was toen nog scholier en woonde in het Oosten van het land. Dikwijls bracht ik het weekeinde en de vacanties door in Duitschland en op één van mijn tochten door Westfalen maakte ik kennis met Erich Krüger. Het toeval wilde, dat wij denzelfden boschrand aan den voet van denzelfden heuvel uitgekozen hadden om onze tenten op te slaan. Hij was een groote, slanke jongen met donkere oogen en in zijn hart droeg hij een warme liefde voor zijn vaderland. Toen wij dien avond van onze eerste ontmoeting samen zaten aan het kampvuur en de vonken zagen stijgen naar den hemel vertelde hij mij van zijn jonge leven.

Hij was geboren in de zwarte arbeiderswijken van een industriestad, waar de hemel rook is en de aarde roet. Zijn vader en moeder, zijn broers en zusters, de buren en iedereen uit de straat, allen werkten op de fabriek en ook Erich zou er heen gaan als hij de volksschool doorloopen had. Alleen de dokter, die op den hoek van de straat een heel huis bewoonde, werkte er niet. Hij kwam slechts als iemand zijn arm tusschen de groote wielen gekregen had, of door een klap van een drijfstang tegen den grond geslagen was.

Het leven van den jongen was eentonig als de grauwe muren van de huurkazerne, waarachter het gesleten werd. Op zijn twaalfde jaar zag hij voor het eerst een brok natuur, bij het afscheidsschoolreisje van zijn klas. Het werd een wondere gewaarwording, een stortvloed van indrukken, die hij niet eens allemaal verwerken kon. Doch de herinnering bleef schoon en een vreemd verlangen was geboren.... Toen hij nog een kleine dreumes was, had hij zijn vader wel eens gevraagd, wat er om den hoek van de straat was en later, toen hij de heele straat uit mocht, wat er achter de stad was, en steeds had het antwoord geluid: „Nou, weer een straat natuurlijk en weer een stad. Wat anders?" Nú wist hij het en hij zou het niet meer vergeten.

Zijn jonge dagen waren gevuld met de school en de straat; later met de fabriek en de straat. Op school moest hij vergeten wat de straat hem geleerd had en de straat wilde niets weten van wat de school zei. Die twee botsten voortdurend met elkaar. Dat was het eerste groote probleem voor Erich. Het tweede was, waarom hij 's Zondagsmorgens met zijn vader naar de vergadering van de sociaal-democratische partij moest en het zoontje van den dokter uit zijn klas naar de kerk. Toen hij trachtte de oplossing van dit vraagstuk bij zijn vader te verkrijgen antwoordde die, dat de kerk de vijand van het proletariaat was, maar dat begreep de jongen niet.

Soms organiseerde de partij groote optochten met de arbeiders van de fabriek. Ook Erich moest dan meeloopen in de colonne sloffende menschen met gebogen ruggen en doffe oogen, maar prettig vond hij het niet. Langs de straten bleven de voorbijgangers staan en zij keken somber als de stoet voorbijging. Hoe ouder hij werd, hoe vaker de optochten gehouden werden en hoe onrustiger het werd in de stad. Eens werd er met steenen naar hen gegooid en een andermaal kwam zijn vader bloedend thuis. Er was gevochten!

Toen hij vijftien jaar was, ging de Revolutie door het land. De optochten van vroeger werden verboden. Toch zag hij dikwijls jonge kerels door de straten gaan in gesloten gelederen, doch nu met opgeheven hoofd en fonkelende oogen. Zijn hart sprong op. Was dàt de Revolutie, waarover hij thuis niet spreken mocht? Hoor, hoe ze zongen, klaterend door de straat! Zoo was er nog nooit gezongen bij hem thuis of 's Zondags bij de partij! Het schouwspel boeide hem bovenmate. Daar gingen arbeiders, zooals hij zelf er één was, maar hun houding was fier en zelfbewust. Wat was het dat hen bezielde, zóó, dat zij haat en schuwheid uit hun oogen hadden kunnen bannen, hun moede ruggen strekken en hun stem doen klinken vol triomf? Erich besloot het te ontdekken. Van dit oogenblik af kon niets hem meer weerhouden contact te zoeken met de arbeiders der Revolutie. Hij leerde de waarachtige kameraadschap en gemeenschapszin bij hen; hij leerde gelooven in de lichtende toekomst, waarvan de eerste stralen thans doordrongen in zijn donkere straat; hij leerde zijn volk lief te hebben en niet een deel er van te haten. Hij sloot zich aan bij de Hitler-Jugend en leerde theorie en praktijk van het nationaal-socialisme kennen; hij leerde als waarachtig socialist te leven, niet uit holle phrasen en dorre illusies, maar uit daden en gezonde idealen. Wekelijks trok hij nu met zijn kameraden weg uit de muffe en schemerige arbeidersbuurten naar de bosschen en bergen van het wijde Duitsche land. In hem groeide een hartstochtelijke liefde voor zijn Heimat, waarvan hij de schoonheid en levenskracht thans eerst in vollen omvang zag en doorvoelde, hij, die nooit anders gezien had dan zonlooze straten en inhoudlooze levens. Tezelfdertijd vatte hij een vurige vereering op voor de mannen, die hem deze levensvoorwaarden geschonken hadden, de dragers der vernieuwing.



DEMOCRATISCHE (VOLG)ORDE

Dat alles en nog vele andere dingen vertelde Erich mij. Stil sprak hij voor zich heen in den roerloozen avond. Het werd de wondere openbaring van een jong leven, dat achter somberheid en duisternis nieuwe blijdschap had gevonden. Voor mij waren het onvergetelijke uren. Zijn zoeken en vinden, zijn strijden en overwinnen riep een echo op in mijn hart. En door den eenvoud van zijn woorden, zoo zuiver klinkend in den ademloozen nacht, werd een nieuw geloof in mij geboren.

Sinds dien avond zag ik Erich nog vele malen. Dikwijls maakten we een afspraak voor een voettocht of een kamp, ergens ver van de starheid der steden, op een plek waar Gods zuivere adem ruischt door de luchten en zijn stem spreekt in de boomen van het bosch of de golven van het meer. Dáár, tusschen land en wolken, bouwden wij onze nieuwe wereld, met al de toewijding en spontaneiteit van onze jonge harten. Wij namen ons heilig voor ons leven te geven aan het nieuwe socialisme, te werken voor een nieuw vaderland en een herboren volk.

Het was in den zomer van negen en dertig toen ik een brief

PROF. GOEDEWAAGEN BIJ DE INWIJDING VAN DE KULTUURKAMER:

Drieërlei taak heeft de volksche staat tegenover de kultuur. Hij moet, met vol begrip overigens voor het feit, dat kunst en kultuur niet door de overheid gemaakt, maar alleen door den scheppenden geest gecreëerd worden en dat kultuur product van een gespannen en eenzame scheppingsdrift is, nu en altijd, de kultuur steunen, stuwen, zuiveren, ordenen en op haar toezien. De tweede taak, de socialistische taak, is het brengen der kultuur tot het het volk in al zijn onderdeelen. Wij kunnen nooit de gedachte aanvaarden, dat de zegeningen, de vreugde, de innerlijke verrijking, die kultuurgoed den mensch geeft, slechts het voorrecht van enkelen zouden moeten blijven. De derde taak van den volkschen staat is de zorg voor hen, die op kultureel gebied, hetzij scheppend, verspreidend of bemiddelend, hetzij zonder vakmanschap ,op leekenwijze werkzaam zijn.

De Ned. Kultuurkamer heeft tot taak, de beroepsgenooten bewust te maken van hun verantwoordelijkheid tegenover de volksgemeenschap en in dit licht hun vakkundige, economische en maatschappelijke aangelegenheden te regelen en overeenstemming te brengen in het streven der verschillende groepen. Dit brengt mede, dat alleen degenen, die consreet met de Nederlandsche kultuur verbonden zijn, voortaan kultureel in den ruimsten zin werkzaam kunnen zijn, en dat joden, die zich met hun internationale levenshouding volgens hun eigen beginsel in alle volkeren der wereld, als zij daartoe uit humanitaire overwegingen der betreffende overheid de kans krijgen, kunnen neerlaten, hiervan uitgesloten worden.

van Erich kreeg, waarin hij schreef: „Kom Zondag hier; ik ben opgeroepen voor den militairen dienst." Den volgenden dag zou hij vertrekken. Daarom had hij dezen laatsten Zondag in den kring zijner familie willen doorbrengen en niet, zooals gewoonlijk, er op uit trekken.

Ik ging en bleef dien dag bij hem thuis. Toen de avond viel bracht hij me naar den trein. Op het perron namen we afscheid. Onze handdruk legde onverbrekelijke banden. Hij keek me aan met zijn warme donkere oogen en zei:

„Wann werden wir uns wiedersehen?"

„Ach — wánn. **Wie** werden wir uns wiedersehen?"

„Ja, w i e . . . ."

Soldatentreinen dreunden langs ons heen. Erich keek ze na met weemoedigen blik en zei toen: „Ich weiss, du wirst dich nicht ändern." Het was als een wederzijdsche belofte. Mijn trein gleed voor. Hij legde zijn hand op mijn schouder, keek me diep in de oogen en zei met nadruk: „Leb' wohl, du!"

Toen het zwarte stadssilhouet van torens en schoorsteenen, waarnaar ik nog lang gestaard had, reeds geheel verdwenen was in den vallenden avond, zongen de wielen onder mij nog staag: „Leb' wohl, leb' wohl. . . .

De oorlog stormde over Europa. Korten tijd nadat Erich geroepen was voor de verdediging van zijn volk, moest ook ik de wapens dragen. Het was in dezen winter, dat ik de **grootheid** van onze volksziel, zoo zuiver en duidelijk tot uiting komend in de gedragingen der Jeugd, voorgoed leerde kennen. In onze Nederlandsche soldaten, puur extract van het volk, leefde onder een masker van onverschilligheid en lamlendigheid, stugheid en eenzelvigheid — een masker, dat zij zich zelf niet hadden opgezet — de **liefde** voor eigen land, de **verbondenheid** met eigen volk en eigen bodem, de **trouw** aan eigen **leiders**, met de stille **vereering** voor den waarachtigen leider en tenslotte de onuitputtelijke **kameraadschap, gemeenschapszin en offerbereidheid.**

Wie deze eigenschappen achter de maskers wist te ontdekken, kreeg nieuwe hoop, nieuw vertrouwen in ons volk, nieuwe liefde voor het volk.

Er waren compagnieën en batterijen in ons leger, geleid door krachtige hand en onvertroebelden geest, waar vele maskers wegvielen en langzaam een waarachtige socialistische gemeenschap groeide. Dat was ook het geval in mijn compagnie. De jongens hadden alles over voor hun officieren en leefden onderling in de beste kameraadschap. Bovendien waren ze doordrongen van een hoog collectief eergevoel, dat hen ook individueel in het rechte spoor hield. De eer van de compagnie was de eer van den soldaat.

Zoo leefde onze kleine gemeenschap, waar tucht, solidariteit en arbeidzaamheid regeerden, bijna in volmaakt geluk naar de lente. De lente was zoo schoon dat jaar — zoo vol levensblijheid, met lichte luchten en heldere horizonten. In zoovele harten zochten hoop en verlangen naar verwezenlijking, maar een vreemde spanning verlamde allengs elken levensdrang en bracht een vragende berusting, een niet-begrijpend wachten. Wij, soldaten, voelden dat dubbel zoo sterk. De spanning werd tot iets beklemmends, iets dreigends. Wij waren als loopers voor den start, alleen nog lettend op het verlossende schot, dat een oogenblik van volkomen uitleving zal brengen. Wij voelden, dat onze krachten zich in ons versterkten, maar wij wisten niet waarheen we ze zouden moeten uiten. Wij wisten niet, of de dreiging vóór of achter ons stond, of wellicht naast ons. Zij, die ons totnutoe geleid hadden, lieten ons los en wij stonden alleen. En zelfs toen de eerste bloemen van Mei hun kleuren toonden aan de zon en wij plotseling naar een ander oord in Nederland gebracht werden, wisten we nog niets. Totdat ineens dat woord uit de luchten viel, het woord, dat overal vlamde, waar tevoren nog leegte was, dat ruischte in de boomen en kraakte in je laarzen: VIJAND. Waar is de vijand? Hoe ziet de vijand eruit? Hoe gedraagt de vijand zich? Komt de vijand snel vooruit? Welke wapens voert de vijand? Vijand, vijand, vijand. Wij wachtten op den vijand. Dagen van ondraaglijk wachten. Slapelooze uren, aaneengeregen tot een nacht. Een morgen, een middag, een avond. Toen was het Pinkster, feest. . . .

Men zegt, dat de zon geschenen heeft in deze dagen. Men zegt, dat het blauw van den hemel zoo diep was als nooit tevoren, de wolken van het zuiverst wit. Men zegt, dat de vogels een jubelend Pinksterlied zongen. Maar wat wisten wij van wolken, zon en hemel, en van vogelengezang? Wij luisterden slechts naar het ronken van vliegtuigen of het donderen van geschut of het ratelen van een mitrailleur. Wij hadden geen oog voor statig drijvende wolken en voor het coquetteerend spel van zon en schaduw. Onze vermoeide oogen zagen alleen de trillende heidetakjes in ons schootsveld, de witte boerderij links, waarin de luitenant lag en de spoorbaan rechts. — De spoorbaan. . . . waar zouden ze opduiken? Of zouden ze van opzij langs den zandweg komen? Dan moest de mitrailleur verplaatst worden naar het andere raam. In hoeveel tijd ging het ook weer? Zouden we nog eens oefenen? Neen, neen — nu geen experimenten, nu paraat zijn en wachten. En vooral wakker blijven! Het kon wel eens spoedig gebeuren. Had iemand het laatste legerbericht gehoord? Hoor, daar dreunde geschut, tamelijk dichtbij! Zal ik den luitenant bellen? Ach, waartoe? Wachten maar, tot er bericht komt. . . .

Toen brak de hel over ons los. De angstige, drukkende stilte van den Zondagmiddag werd onverwacht uiteengescheurd door het bonzen van zware artillerie en het knallen van enkele geweerschoten. De wacht moest in gevecht zijn. Granaten sidderen over onze hoofden of sloegen fluitend in de hei. Een mitrailleur begon rusteloos te ratelen. Ik gaf bevelen aan mijn groep. Een wachtpost stormde hijgend binnen en zijn rauwe stem was bloed. Helmen schoven door de hei. Een deel van den zolder stortte in met daverend geraas. Balken vielen over den mitrailleur. Wie gilde daar? M'n God, waarom hield ons vuren op? Een nieuwe schutter! — Vooruit Revink, trek dien man weg en ga achter den mitrailleur! Hoe sterk zou de vijand zijn? Ik ga eens naar den zolder. Ai, wat een helmen — vóór, links en achter. Tien, twintig, vijftig, tweehonderd, ontelbare. En wij — tien man, nu de schutter dood is. Dat is verloren spel. . . . Toch is er nog één redding mogelijk: een snelle uitval naar achteren en dan over de spoorbaan. Wellicht kunnen we daar opnieuw dekking vinden. Ik geef mijn bevelen. Negen man springen met mij door de staldeur in een wilden ren naar den spoordijk. Vooruit kerels, lóóp! Lóóp dan toch! Door die struiken daar! Ben je getroffen Wilders? Doorzetten, man, doorzetten! Laat ze maar schieten, maar lóóp in Godsnaam, lóóp! Nog honderd meters, Wilders, dan zijn we op den dijk! Waarom huil je nou? We halen het best, man! Hoor, ze schieten niet eens meer op ons! Met hoeveel zijn we nog? Eén, twee, drie, vier en daar vèr vooruit Van Dijk. Wat die kerel loopen kan! Er zijn dus vijf gevallen. . . . Gek, dat ze niet meer op ons vuren. . Kijk, er staan wel dertig man bij de boerderij en ze kijken ons allen na. Nu is Van Dijk op de spoorbaan. . . . Wat is dat? Een schot. — hij valt — mijn God, óók vijand achter den dijk!!

Eén oogenblik stond mijn hart stil. We waren ingesloten! Maar we kunnen niet meer terug, neen Wilders, we móeten er over! Met een laatste geweldige inspanning aller krachten stormde ik de helling op. Ik hoorde nog hoe Wilders struikelde, tegen den berm sloeg en gilde van pijn. Ik zag nog in een flits twee mannen van mijn groep een eind verder eveneens den dijk op stormen. Toen stortte ik mij, het geweer vast in beide handen, met de zwarte bajonet naar voren, den trekker in drukpunt, over de rails naar beneden. Uit een sloot priemden ettelijke bajonetten op, gestalten sprongen omhoog: Ik stond van aangezicht tot aangezicht voor de soldaten van den vijand. Maar ik had geen tijd om ze te bekijken. Ze verwachtten natuurlijk, dat ik me over zou geven bij zoo'n meerderheid. Als ik nu met geweld door hen heenbrak, zou het hen verrassen. Misschien was ik gered. . . . Terwijl deze gedachten in een razenden flits door mijn brein schoten, stormde ik als een dolleman naar voren, sloeg een bajonet opzij, waardoor tegelijk een schot afging, dat hen even verraste. Bijna was ik er door. Nog één man stond daar voor mij, wijdbeens, opgericht in zijn volle lengte, schijnbaar gereed tot een gevecht. Ik bracht de kolf van mijn geweer naar achteren voor een verschrikkelijken slag. Toen keek ik hem aan, als om zijn kracht in zijn blik te peilen. Ik zag twee donkere, vlammende oogen, die mij aanstaarden als wilden ze mijn blik vasthouden. En ik zag een gezicht, dat ik nóóit zou kunnen vergeten, dat ik overal en onder alle omstandigheden zou herkennen, omdat het voor mij het symbool was van den nieuwen mensch: het gezicht van Erich Krüger! Dit alles overzag ik nog, voordat een schrijnende slag in mijn rechterbovenarm een zwart waas spreidde voor mijn oogen. Ik voelde, hoe het geweer mij uit de vingers gleed en ik door mijn knieën zwikte. Maar vóór ik tegen den grond sloeg, zag ik nog even de flikkering van roode kampvuurvlammen in een stillen avond. . . .

Toen ik weer daglicht speurde, lag ik in de oude boerderij. Boven mijn hoofd straalde het blauw van den Pinksterhemel door het weggeschoten dak. Naast mij stond Gefreiter Erich Krüger en bewaakte zijn Nederlandschen krijgsgevangene. De Duitsche soldaat zette zijn geweer tegen den muur en stak zijn hand uit naar den Nederlandschen soldaat. En zie, de Nederlander stond op en greep die hand en hij drukte haar in een gevoel van groote dankbaarheid. En het was hem als werd hij nieuw geboren uit een verslagen lichaam en een geslagen ziel. Vele oude en waardelooze dingen zonken in hem weg en hand in hand met een broeder stond hij, bereid tot een nieuw gemeenschappelijk leven en een nieuwen gemeenschappelijken strijd.

(Wordt vervolgd)



De nieuwstepropagandaleuze der jodenknechten. Jahwe zegene en behoedt hen . .

Antwoord op de klacht van een lezer,

die in ons blad „adel en welvoeglijkheid" miste:



Een dergelijke vuilnisbelt ruimt men niet op met „adel en welvoeglijkheid", doch alleen met e e n h a r d e n b e z e m !

Nieuw SCHOUWtooneel

Met genoegen nemen wij kennis van de doorbraak eener geheel nieuwe gedachte in de pers van een bepaalde richting. Want wat te zeggen van onderstaand citaat uit een artikel van den bekenden tooneelcriticus F. Primo (wie kent niet zijn oeuvre uit de Opr. Haarl. Crt., het Handelsblad en De Waag?), verschenen in „De Schouw" van 15 Mei.

Wij lezen daar:

De negentiende eeuw bracht het typische gezelschapsstuk, waarin individueele gevallen en conflicten tusschen personen werden behandeld. Voor de gemeenschap zijn zij van weinig belang. Daarnaast ontwikkelde zich een drama, berustend op sociaal-politieke tendenzen: Gerhart Hauptmann met zijn Wevers, zijn Voor Zonsopgang en andere werken. Een terugslag van dit sociaal-politisch realisme van Hauptmann vinden we in onze eigen dramatische litteratuur terug, bijv. in sommige werken van Herman Heyermans. (Op Hoop van Zegen, Allerzielen, De opgaande Zon) waarin scherpe contouren te onderscheiden zijn van een socialisme, dat sterk anti-kapitalistisch georiënteerd is.

Zoowel Hauptmann en zijn tijdgenooten als onze Heyermans en zijn overigens zwakke volgelingen, stonden lijnrecht of zijdelings onder den invloed van het groote voorbeeld dat de Noor Ibsen stelde voor een tooneel, dat zijn strijdvaardigen inslag in den modernen tijd wilde behouden. Nog heden ten dage staan daar krachtig gebouwde werken als Ibsens Kroonpretendenten en Keizer en Galileër, die van profetische draagwijdte zijn evenals ook zijn Nordische Heerfahrt, dit forsche werk van GERMAANSCHEN bodem.

Het vervult ons met groote vreugde, dat deze geheel oorspronkelijke cultureel-humanistische gedachte, die over alle bezwaren van ras en geloof heenstapt, langzaam maar zeker in bepaalden kring doordringt. Moge het dappere streven van enkele voormannen hun belooning vinden!

MAUP PENNEVOERDER

GEESTIG LEVEN

Een werkelijk kerkelijke medewerker schrijft ons:

Naar wij vernemen bestaan er plannen tot oprichting van een nieuw kerkgenootschap, genaamd „Evangelie Zonder Volk". Onze onvermoeide redacteur Ds. K. W. A. K. Zalvertroost zal de leiding ervan op zich nemen. Generaal-adviseur in Oud-Testamentische zaakjes is Rabbi Mozes Hangjas, in Nieuw-Testamentische aangelegenheden Ds. Schapendrijver. Het genootschap stelt zich op een solied streng-orthodox-positief-christelijk standpunt en verwerpt iedere andere opvatting als een dwaalleer.

Aan den Zuidelijken Wandelweg vond Zaterdag j.l. een ontmoeting plaats tusschen St. Franciscus en St. Ignatius, de eerste in wit shirt en gele pantalon, de laatste in geel shirt en witte pantalon. Het geheel maakte een sportieven indruk.

Nadat onze medewerker Gerrit Graai den aftrap had gedaan ontwikkelde zich een degelijk staaltje sport. St. Ignatius slaagde erin door enkele jezuïetische through-passes prachtige successen te boeken. De intenties van St. Franciscus leden door verschillende a-flaters voortdurend schipbreuk en de bal ging vaak hoog mis. Tijdens de rust werd er gecollecteerd ter bevordering van de voetbalsport onder de negers. De uitslag van den wedstrijd was natuurlijk een groote overwinning voor St. Ignatius. Na afloop was er nog langen tijd bal op muziek van Palestrina.

Voor onze israëlitische lezers

door

Rabbi Z. Z. Zuikerbuik

Herr, gib uns den Moses wieder,
Damit er seine armen Brüder
Zurückführt ins gelobte Land.
Lass wiederum das Meer sich teilen,
In 2 hohen Wassersäulen,
Die stehen wie ein Felsenrand.
Und ist in dieser Wasserrinne,
Das ganze Judenpack derinne,
Dann, Herrgott mach die Klappe zu,
Dann haben alle Völker Ruh'!

AGRARISCH LEVEN

(Buiten verantwoording van den hoofdredacteur)



Een lezer schrijft ons:

Mijnheer de Redacteur!

Bijgaande advertentie trof ik aan in verschillende bladen. Ik moet, als Nationaal-Socialist, hiertegen ten scherpste protesteeren. De volksche gedachte wordt hier geweld aangedaan. Het is toch genoegzaam bekend, dat de heer De Gruyter tot het Brabantsche ras behoort, hetwelk een Roomsch ras is, terwijl het Groningsche ras overwegend een Protestantsch ras is. Aangezien, volgens de rassenkunde, een Roomsch ras een Roomsche ziel heeft en een Protestantsch ras een Protestantsche ziel, is 't ergerlijk om hier te doen voorkomen alsof De Gruyter ooit de prima kwaliteiten van het Groningsche ras zou kunnen verwerven. Ik noem dit volksmisleiding. Het Groningsche en het Brabantsche ras behooren beide tot het Groot-Nederlandsche of Dietsche Hoofdras.

Met dito groet,

Manus den Bels

De T…

HET MEEST GEPREZEN GROO…
Uitgever. A. B. C. KOLDERT; Hoo…

N.V. …
N.V. …
N.V. …
N.V. …

Wegens algeheele liqu… zal makelaar Is. Vendu… hamer brengen:

1. **Een oud-Hollandsch … af-schuifladensysteem…**
2. **Een complete Ora… richten, voldoend…**
3. **Tallooze kwaliteits… nuances.**
4. **Een stel gebruikte, …**
5. **Een h.l. jodensm…**
6. **Een complete offic… kapitein, resp. ritmee… generaal, resp. admir…**
7. **Twee eilandjes …**
8. **Een gouden, althans … zeer geschikt voor een …**
9. **Een oud kwartje, …**
10. **Een Bruïne baard, …**
11. **Een kweekerij voor … anjers.**
12. **Een groote voorraad…**
13. **Een bommenwerp…**
14. **Een schatkist …**
15. **Een partijtje Oranj…**
16. **Een uitzuigappar…**
17. **Veertig liter ingema…**
18. **Een twee-kamer… koffiekamer.**

Bovendien eenige levende … schen huize en een compl… vermolmd en beslist omko… als daar zijn 13 m³ neutr… vijftig kilo „Engelsche ziek… merk „H. R. H.", prima … een ankertje Wodka, me… rubberaandeelen — en al … presenteerd.

Alles bree…

Zegt het voort! **Firma…**

Uit het dagboek van David Cohen

4)

„Dat krijg je natuurlijk. Maar we moeten eerst zaken doen. Van nu af aan zijn we compagnons. Jij verkoopt de viooltjes aan de heeren en ik aan de dames. 's Morgens breng jij je mand bloemen hier en dan maken we er samen bosjes van. We nemen ieder de helft en 's avonds deelen we het geld. Is dat afgesproken?"

„Goed!"

„En, wat het eten betreft, je begrijpt, dat er veel misbruik gemaakt wordt van de goedheid van de menschen. Dat eethuis, waarover ik gisteren sprak, wordt gehouden door roomsche zusters. Je wordt zoo maar niet toegelaten. Maar omdat ze mij kennen, heb ik gezegd, dat ik van nu af aan mijn zusje mee zou brengen. Onthoud dus goed, dat je daar mijn zusje bent. En omdat het nog al eens gebeurde vroeger, dat de menschen zich vol eten en dan geen geld bleken te hebben, moeten we 's avonds van te voren betalen. Dan weten de zusters meteen voor hoeveel ze moeten koken. Geef mij dus iederen avond je kwartje, dan breng ik het wel samen met mijn kwartje. Voor morgenmiddag zal ik wel voorschieten, anders denk je misschien, dat ik je beduvel. Dus dan betaal je me maar morgenmiddag als je gegeten hebt."

Ze vond alles schitterend. Maar als bewijs, dat ze me wel vertrouwde, gaf ze me al reeds haar kwartje. We spraken af, dat we morgen om negen uur op den Dam zouden zijn om de bloemen te verdeelen. Op het oogenblik is mijn kapitaal dus één gulden twee en vijftig en een halve cent. Nu zal het spoedig flink aangroeien!

21 Mei.

Gisterenavond op mijn karretje voor het slapen gaan heb ik alles nog eens goed overwogen en uitgedacht. Greetje wordt een goudmijntje voor me. Gek, dat een goyim-meisje alleen maar denkt aan lekker eten en drinken. Ze hebben geen verstand voor zaken en dat is maar goed … Vanmorgen om negen uur was zij al op den Dam met een mand … viooltjes. We gingen in een portiekje zitten en maakten er bosjes … Gewoonlijk had zij er vijftien, vertelde zij. Maar nu had zij een … raad meegebracht voor vijftig bosjes. Ik maakte mijn bosjes extra … en legde ze in een schoenendoos. Zij zou op haar gewone standpl… gaan staan en ik zou mijn geluk probeeren in de Kalverstraat. Toe… uit haar gezicht was, ging ik eerst op mijn gemak de bosjes weer … dubbelen, zoodat ik er nu vijftig had. Ik lette vooral op oudere d… en bood hun met beleefde en beschaafde stem mijn bloemen aan. … viel in den smaak. Nooit drong ik mij op. Mijn uiterlijk was nogal … nemend. Mijn kleeren waren netjes. Ik had van thuis een haarka… een borstel meegenomen. Als dan een dame een bosje gekocht had, … ik beleefd mijn pet af en zei: „Dank u wel, dame. Wat zal mijn mo… blij zijn!" Deze eenvoudige woorden misten nooit hun effect.

Een dame maakte zelfs haar taschje weer open en gaf mij een stu… extra. Ontroerd zei ze: „Je bent een lieve jongen, dat je zoo je best d… voor je moeder."

Ze moesten eens weten, dat ik mijn moeder in den steek had gel… met den last van vijf kleine kinderen! Maar ik was vast besloten … later mijn moeder iets extra's te sturen. Ik bleef volharden in mijn … van bescheiden en beleefden jongen en had er veel voordeel van.

Toen ik tegen één uur naar den Dam ging om Greetje op te hal… voor het eten bij de zusters, had ik reeds dertig bosjes verkocht. Twin… lagen er nog in mijn doos.

Greetje, die natuurlijk niets van de verdubbeling af wist, keek … met een tikje superieuriteit aan, toen zij gezien had, dat ik nog twin… bosjes in mijn doos had.

„Moed houden, David! Je moet er eerst den slag van beet hebb… Zij zelf had nog maar zeven bosjes over. We gingen op stap naar … zusterhuis. Onderweg vroeg ik haar:

„Verkoop je 's morgens altijd meer dan 's middags?"

Ze keek me verbaasd aan:

efoon

...arin opgenomen „DE SLAAPMUTS"
...IT STROOPOP, Leuterkerke (N.-H.)

...VAN STAAT
...EHUIS
...AMERS
...KOETS

...genoemde ondernemingen
...ort publiekelijk onder den

...een achterdeurtje en een

...benevens een dossier be-
...er.
... in alle kleuren en

...ende kruiwagens.

...ting, vanaf den rang van
...ter zee le klasse tot dien van

...en drie eronder.
...thans glimmende koets,

...ker.
...en en eene voor witte

...tter, merk Tip van Moos.
...nnenlandsch gebruik.

... lampions en guirlandes.
... „Plutocracy".
...len-op-sap.
... een binnenhofje, annex

... een Roomsche Oss van jood-
...ertegenwoordigers, eenigszins
... eenig vluchtig kleingoed
...welk in rook kan vervliegen,
... halve liter vaderlandsliefde,
... van echt te onderscheiden,
...er", eenige tonnen olie- en
... ter veiling zal worden ge-

... bij biljetten.
...n en Ko. Zegt het voort!

LANDMANS LUST

door
AMBROSIUS SUIKERWATER

Nauw is de dauw van 't eerpelveld verdwenen
— Gij ziet, ik min het stoere boerenwoord —
Of 't spring ten bedde uit, dáárhenen,
Waar men de stem des lentemorgens hoort.
De koeien stoeien in de groene beemden:
Herauten van den nieuwen dageraad.
Hun boersch geloei kan mij niet meer bevreemden,
Sedert mijn sponde tusschen eerpels staat.
De waakhond loopt om zijn verblijf te drent'len.
De lieve morgen maakt zelfs hem gedwee:
Het zwijn ligt in het aardsche slijk te went'len
O, welk een beeld van vrijheid en van vree!
Ziedaar de boer, gerust zijn pijpke smorend,
Hun deert niet al het wereldsche gewoel.
Dat menig stadsmensch aangrijpt en vertorent.
O, rust mijn ziel! — bij 't venster staat uw stoel.
Hoe heeft de Hemel u toch begenadigd.
Gij minnaar van de eerpels en de mest!
Uw buikje is te alier stond verzadigd —
Wat deert u dan die heele rotte rest?
De wereld is een poel van zond' en tranen.
Gij schouwt en peilt haar met uw landmansblik,
Dan heft ge 't hoofd en fluistert stil de namen
Van vrouw en kind, van koeien, hond en sik.
O, weerprofeet, o, vader van uw beesten,
Hoe rein en schuldeloos is uw bestaan!
Gij evenaart de grootste kloostergeesten,
Wier namen in mijn kerkgeschiedboek staan....
Zoo leef dan voort — verborgen van de wereld
Waar Satan heerscht en het geweld marcheert —
En vlecht uzelf een kroon, met dauw bepereld:
Weet, dat Hoogste zelfs den minste eert!

BLOED VOOR GERMANJE

door
ERNST CHRISTIAANS

Toen hij vertrok, bloeiden de lage landen.
Zijn moeder zei: het is een afscheidsgroet
Hij keek haar aan en streelde bei haar handen,
Gelijk men dat een droevig meisje doet.
Hij zei: dag vader en zijn oogen brandden.
Maar tranen kneep hij weg met mannenmoed.
Toen ging hij heen — en op de korenlanden
Spreidde de zon haar rooden avondgloed....

De beide ouden telden saam de weken,
Die zij verleefden in hun eenzaamheid.
Hij schreef veel brieven, die zij lang bekeken:
Stille getuigen van een heldenstrijd.
Dan viel 't hun zwaar om over hem te spreken —
Een boer verzwijgt zijn diepste innigheid....
Maar al de dagen, die zoo stil verstreken
Bleef in hun huis en hart zijn plaats bereid....

— Hoe dikwijls is het leven vergeleken
Met een wanhopig-ongelijken strijd? —
Toen het bericht kwam, dat hij was bezweken,
Hij, die Germanje mede had bevrijd,
Vroegen zij troost noch geld en ook geen preeken,
Doch droegen dapper 't noodlot van den tijd:
Zijn sterven was hun tot het heilig teeken
Dat slechts uit offers nieuwe kracht gedijt.

En weeraan rijpt het koren op de landen;
De moeder voelt het als een godengroet.
De aren glijden door haar rimpelhanden,
Gelijk een boerenvrouw dat proevend doet.

O, 't heilig weten in haar stil gemoed,
Dat ook door haar vrijwillig' offerande
Germanje's levensfakkels eeuwig branden!
Zie, in het Westen is de hemel bloed....

NIEUWE LETTEREN E. D. D.

Twee nieuwe gedichten, die beide het boerenleven tot ondergrond hebben, vragen onze aandacht. Het eerste, van den bekenden poëet Ambrosius Suikerwater, geeft een getrouw en zuiver beeld van het landelijke leven. Technisch is het welhaast volmaakt en het bevat tal van ontroerende momenten, zooals b.v. daar, waar de dichter verwijst naar des landsmans stoel, die hem tot vredige rust noodt. Innig is de gedachte, die het geheel beheerscht, n.l. dat de vrome landbouwer zich verre moet houden van al het wereldsche gewoel. Een gedicht, dat in ons christelijk vaderland ongetwijfeld opgang zal maken.

Van hoe geheel anderen aard is het gedicht van Christiaans, die, naar men zegt, een bepaalde politieke richting is toegedaan, welke niet die van de meerderheid de volks is. Wij willen den lezer niet verhelen, dat zijn gerijm ons persoonlijk onsympathiek is. Het geheel draagt te zeer dien geest van bloeddorst, die men bij sommige naties cultiveert, maar waarvan ons vredelievende volk zich altijd afzijdig heeft gehouden. De opname van dit gedicht is dan ook slechts als afschrikwekkend voorbeeld voor onze jonge dichters-generatie bedoeld — (J. M. Lüger).

Hoofdredacteur: Gerrit Stroopop, Leuterkerke; plaatsvervanger van den hoofdredacteur: Eli Kranteman; adviseerend hoofdredacteur: Sam Onderwijzer; secretaris van den hoofdredacteur: Maup Pennevoerder; adjudant van den hoofdredacteur: Julius Korporaal; chef van dienst: Harry Ossedrijver; eerste redacteur buitenland: Joseph Lopes de Vitos; tweede redacteur buitenland: Moos van Praag; eerste redacteur binnenland: Lou Waterman; tweede redacteur binnenland: Piet Jansen; eerste redacteur kunst: Sal Voorzanger; tweede redacteur kunst: Moritz Bellegooier; eerste redacteur financiën: Aron Goudeketting; tweede redacteur financiën: Marcus Schijvendraaier; eerste redacteur geestelijk leven: Rabbi Mozes Hangjas; tweede redacteur geestelijk leven: Ds. K. W. A. K. Zalvertroost; eerste redacteur sport: Isaak Wegloop; tweede redacteur sport: David Knokker; eerste redacteur agrarisch leven: Benjamin Uienkruier; tweede redacteur agrarisch leven: Levie Augurkiesman; eerste redactrice vrouwenrubriek: Sara Soep; tweede redactrice vrouwenrubriek: Rachel Vetklep; eerste redacteur ontspanningsrubriek: Ies Azijnman; tweede redacteur ontspanningsrubriek: Nathan Poepjes; fotoredacteur: Jacob Blitz.

„Dat weet ik niet! Ik maak iederen morgen vijftien bosjes en als ik die kwijt ben, ga ik naar huis."

Mijn verstand stond haast stil bij zoo'n opvatting van den handel.

„Maar meid!" riep ik boos, „dan heb je je iederen dag voor bijna een gulden schade gedaan! Wie weet, hoeveel je er 's middags nog had kunnen verkoopen! Nu we compagnons zijn, moet dat anders worden!"

Ze boog beschaamd het hoofd:

„Ik heb er nooit zoo over nagedacht!"

„Natuurlijk niet, je bent ook maar een christenmeisje!"

Ik nam nu uit mijn doos tien bosjes en legde die in haar mandje.

„Asjeblieft! Je beweert zelf, dat je het beter kunt dan ik. Dus dan moet je die tien nog zien te verkoopen. Om vijf uur kom ik bij je op den Dam, dan zullen we afrekenen."

We waren nu bij het klooster aangekomen. Ik waarschuwde Greetje nogmaals, dat zij moest doen, alsof ze mijn zuster was en belde aan.

„Ha, daar hebben we de bloemenkinderen!" begroette de zuster ons. „Zoo, is dat je zusje?" Ze kneep Greetje in de wang. „Kom maar gauw binnen, kinderen! Ik heb wat lekkers klaar gemaakt!"

Greetje keek wel een beetje verbaasd bij die hartelijke begroeting, maar ze hield gelukkig haar mond. In het kleine kamertje stond nu voor twee personen gedekt. We kregen soep, aardappelen met vleesch en groente en nog pudding na. Toen we klaar waren, kwam de zuster nog met twee pakjes aandragen voor ons. Bij het weggaan zei de zuster:

„Komen jullie nu iederen dag terug?"

„Ja zeker, zuster!" antwoordde ik flink.

Toen wij buiten stonden, keek mijn compagnon mij met eerlijk respect aan:

„David, ik dank je van harte, dat je me aan zoo'n heerlijk en goedkoop kosthuis hebt geholpen! Het is bijna onmogelijk, dat je voor een kwartje zoo veel en zoo lekker kan eten!"

Haar enthousiasme beviel mij. Daarom zei ik somber:

„Ja, dat hebben de zusters ook al ingezien. Toen ik gisterenavond over jou sprak, zei de zuster mij, dat ze er hard over dachten in het klooster om den prijs met een dubbeltje te verhoogen. Ze zouden het deze week nog aanzien, maar ze dachten wel, dat de volgende week de prijs vijf en dertig cent zou zijn."

„Maar David, dat is toch niets te veel voor dat eten? En kijk eens, wat we nog meegekregen hebben!"

Toen had ik spijt, dat ik geen veertig cent gezegd had. Maar over een paar weken kon ik den prijs altijd nog omhoog laten gaan. We gingen weer aan den slag en toen ik om vijf uur op den Dam kwam, waren we allebei onze bosjes kwijt. Met oprechte bewondering in haar stem zei ze:

„David, je bent een echte handelsman. Ik geloof waarachtig, dat we er morgen nog meer kunnen verkoopen!"

„Laten we dan maar afrekenen," zei ik nuchter. Ik liet haar eerst het geld verdeelen om te kijken of zij eerlijk was.

Zij begon:

„Ik heb 25 bosjes van mij zelf verkocht en toen nog tien van jou, dus dat is samen 35. Vijf maal 35 maakt één gulden vijf en zeventig. De helft daarvan is 87½. Hier heb je 88 cent, David."

„Ik heb geen halfje terug," zei ik haastig.

„Ben je gek! Laat maar zitten!"

Dat vond ik fout van haar. Als je vooruit wilt komen, mag je geen halven cent verwaarloozen. Maar ze was in ieder geval dood-eerlijk, dat stelde me gerust. Ik zou met een oneerlijke compagnon nooit vooruit kunnen komen. Ik zei dus maar niets van dien halven cent en begon aan mijn afrekening.

„Ik kreeg vanmorgen van jou 25 bosjes. Tien daarvan heb jij er verkocht. Dus hoeveel heb ik volgens jou ontvangen?"

„Vijftien maal vijf cent natuurlijk! Dus 75 cent. Kan jij niet rekenen?"

Dat kon ik natuurlijk wel. Maar ik wilde ook eerlijk zijn tegenover haar en precies geven, waar zij meende recht op te hebben.

„Je krijgt dus van mij 37½ cent, nietwaar?"

„Juist! Dat klopt."

„Asjeblieft! Drie dubbeltjes, een stuiver en een halven stuiver."

„Dank je, David. Maar nu krijg je nog een kwartje van me voor het eten van morgen. Dat moest je toch vooruit betalen, niet?"

(wordt vervolgd)

Hamburg's ongeschokte economische kracht

door Dr. G. K. Johannsen Hamburg

VOOR Duitschland en een groot deel van Europa was Hamburg de poort, waardoor de goederenstroomen binnen kwamen en de wijde wereld in gingen. Hier werden alle voortbrengselen der aarde opgestapeld en elke hoeveelheid goederen was hier in de gewenschte kwaliteit verkrijgbaar. Via Hamburg kon men echter ook elk artikel in de overzeesche gewesten aan den man brengen. Hamburg was het middelpunt van den Duitschen buitenlandschen handel en van de Duitsche scheepvaart, twee krachten, die hun stempel drukten op het Hamburgsche bedrijfsleven. Tegenwoordig zijn deze beide factoren tot stilstand gedwongen. De reederijen stelden haar tonnage ter beschikking van de Duitsche oorlogsmarine en dragen zoodoende heel wat bij tot de uiteindelijke overwinning. Voor zoover het doenlijk bleek, hielden zij het verkeer met de Westelijke en Noordelijke landen vol, hetgeen aan den buitenlandschen handel ten goede kwam. Reeds zijn zij bezig met hun toebereidselen voor de toekomst. Er hebben zich aanmerkelijke vermogenswijzigingen voorgedaan. Er zijn nieuwe mannen in de bestuurscolleges gekomen, met tot taak om de scheepvaart na afloop van den oorlog wederom terstond op gang te brengen. De financieele afhankelijkheid van de regeering heeft opgehouden. De aandeelen zijn wederom teruggekeerd in particulier bezit en zoodoende hebben de betreffende ondernemingen haar vrijheid van handelen herkregen.

Waar de scheepvaart niet bij de pakken heeft neergezeten, heeft ook de handel zich naar beste krachten geweerd. Een deel der krachten werd in den binnenlandschen groothandel ingeschakeld, waarbij geprofiteerd werd van de aanwezige warenkennis. Een ander gedeelte werd belast met importzaken. Tal van kooplieden zijn zich gaan toeleggen op het Europeesche handelsverkeer, voortbouwend op de vroegere transitozaken, zoodat de bestaande relaties slechts behoefden te worden uitgebreid. Men wierp zich op het Zuidoosten van Europa en gooide het anker uit in de Noorsche en Westelijke staten. Tegenwoordig zijn de Hanzeatische handelshuizen door tal van agenten en filialen alom op het vasteland vertegenwoordigd. Wat dat aangaat, ontsluiten zij niet alleen de markten voor Duitsche artikelen, doch zij zijn er tevens op uit om het ruilverkeer tusschen de verschillende staten onderling aan te wakkeren en zoodoende dragen zij heel wat ter versteviging van de Europeesche bedrijvigheidsgemeenschap bij. De nieuwe opbouw van het Gouvernement-Generaal verschafte aan de Hamburgsche firma's verdere activiteitskansen en reeds zeer spoedig hebben deze het bewijs weten te leveren, dat zij zich aan geheel andere omstandigheden kunnen aanpassen. Groote verwachtingen worden door den Hanzeatischen handel ook gekoesterd ten aanzien van de nieuwe gebieden in het Oosten.

Voorloopig werken in het Oosten alleen monopoliemaatschappijen ten einde de grondstofbronnen voor de Duitsche oorlogshuishouding te mobiliseeren: doch bij deze ondernemingen hebben zich Hanzeatische kooplieden aangesloten, die op deze wijze het bedrijfsleven in die gebieden leeren kennen. Zoodra de tijd er voor rijp is, zullen ook daar de grondslagen voor het particuliere zakenleven worden gelegd en dan doet zich een ruim arbeidsveld voor den Hanzeatischen koopman open. De continentale commercieele bedrijvigheid en de zaken op overzeesche gewesten sluiten elkaar geenszins uit, doch zij zullen elkaar zoowaar op gelukkige wijze completeeren. Men wordt bestand tegen crisisverschijnselen en valt de eene branche tegen, dan bloeit allicht de andere tak van het bedrijf. Doch de blikken van Hamburg blijven ook voortaan bij uitstek op den overzeeschen handel gevestigd en zoodra de verhoudingen op aarde wederom een normaal karakter zullen hebben aangenomen, zal het de taak van Hamburg zijn om de Europeesche behoefte aan producten uit de overige wereld te bevredigen.

Van groot voordeel voor Hamburg is het geweest, dat de Duitsche regeering in de afgeloopen jaren haar speciale aandacht heeft besteed aan het versterken van den industrieelen sector. Dank zij haar intensieve pogingen is Hamburg tot een industrie centrum van groote beteekenis geworden, dat slechts voor weinig andere Duitsche steden behoeft onder te doen. Telkens opnieuw werd het oog van de nijverheid op de binnenlandsche markt gevestigd en den fabrikanten werd op het hart gedrukt om daar vasten voet te krijgen. En thans is het zoo ver, dat zij een stevigen bodem onder de voeten hebben en dat het verlies van de buitenlandsche markten niet veel gewicht meer in de schaal werpt. Zelfs het feit dat handel en scheepvaart tegenwoordig niet meer op volle toeren draaien, valt bij de Hamburgsche bedrijvigheid in haar geheel genomen niet speciaal op. De in enkele opzichten vrijgekomen krachten hebben, voor zoover zij niet door de weermacht werden opgeëischt, vrijwel dadelijk een emploi in de industrieele bedrijvigheid gevonden. Op volle capaciteit werken alle Hamburgsche grootindustrieën en bovenal de scheepsbouwnijverheid en de daarmede samenhangende bedrijven, die hulpmaterialen en oorlogstuig leveren. Ook tal van andere ondernemingen zijn zich, voor zoover zulks met haar productierooster strookt, gaan toeleggen op het vervaardigen van voor den oorlog belangrijke voortbrengselen. Een vrij groot aantal fabrieken heeft ook haar poorten moeten sluiten, hetzij uit gebrek aan buitenlandsche grondstoffen, hetzij wegens de omstandigheid, dat zij uitsluitend consumptiegoederen vervaardigde. Een noemenswaardige uitwerking heeft dit stopzetten op de industrieele situatie in Hamburg niet, want ook tegenwoordig doet zich nog een dusdanig opmerkelijk tekort aan werkkrachten voor, dat elke vrijkomende werkman terstond een ander baantje vindt.

Eertijds werd Hamburg's positie mede geschraagd door de omstandigheid, dat zich in deze havenstad een groot aantal ondernemingen had gevestigd, die van hier uit haar wijd vertakte net van filialen en productiebedrijven in het overige Duitschland bestuurden, zooals de aardolieraffinaderijen, de fabrieken voor plantaardige oliën, de rubber- en sigarettenfabrieken, de koelhuisbedrijven en stellig niet in de laatste plaats de verzekeringsmaatschappijen. Buitendien zetelen in Hamburg de DAF-ondernemingen, zooals de Deutsche Ring en N. S. Volkswohlfahrt, instellingen met portefeuilles, die in de milliarden loopen. Voorts is in Hamburg het groote gemeenschapswerk van het Duitsche Arbeidsfront, gevestigd, waaronder tal van fabrieken van voedings-, en genotmiddelen ressorteeren, die over alle Duitsche gouwen verspreid liggen. Hamburg is tevens het centrum van de groote verbruiksorganisaties met haar duizenden filialen, die na afloop van den oorlog wederom in particuliere handen zullen overgaan, waardoor dan tevens het vraagstuk aangaande de coöperatieve verbruiksvereenigingen voorgoed zal zijn opgelost. Speciaal vermeld dient te worden de Phrix-Werke A.G. met een kapitaal van 50 millioen mark, de mantelorganisatie van de Phrix-Verfahrenverwertungs-Ges. en van de Phrix-Ges. A.G. als handelslichaam. Tot de Phrix-combinatie behooren de Kurmärkische Zellwolle und Zellulose-A.G., de Rheinische Kunstseiden-A.G., de Schlesische Zellwolle-A.G. en de Zellwolle und Zellulose-A.G. in Kustrin. Met elkaar hebben deze fabrikanten meer dan 100 millioen mark kapitaal.

Al deze krachten werken tezamen en drukken haar stempel op het Hamburgsche bedrijfsleven. Slechts enkele takken van bedrijf zijn volgens een bepaalden opzet in het leven geroepen. De meeste echter zijn de uitkomst van een onnoemelijk aantal factoren, die met elkaar het geheele beeld beheerschen, waardoor Hamburg van oudsher een speciaal zakenkarakter heeft vertoond en dat ook zal blijven doen. Maar toch heeft zich in Hamburg in het laatste decennium in zooverre een wijziging voorgedaan, dat Hamburg niet langer uitsluitend zijn blik op de buitenwereld heeft geslagen, doch zich meer en meer op zijn achterland en op het vasteland is gaan oriënteeren.



DE RIJKSCOMMISSARIS BIJ DE INWIJDING VAN DE KULTUURKAMER

Ik heb onmiddellijk mijn toestemming gegeven, toen kort na het begin van ons gemeenschappelijk opbouwwerk mijn Nederlandsche en Duitsche medewerkers voorstelden, een Nederlandsche kultuurkamer op te richten. Voor mij was daarbij van belang, dat het eerste voorstel van Nederlandsche zijde kwam, want hieruit kon ik zien, dat de denkbeelden en de taak, welke ten grondslag liggen aan onze nationaal-socialistische kultuurpolitiek, ook hier in Nederland werden erkend. En gij, mijnheer de president, hebt ook vandaag wederom tot uitdrukking gebracht, dat men in Nederland sedert jaren den kultureelen wederopbouw heeft gevolgd en daarbij tot de overtuiging is gekomen, dat de ontwikkeling in Nederland moest geschieden van hetzelfde platform. Deze conclusie, waartoe gij zijt gekomen, wortelt niet in een toevallige vriendschap of in de persoonlijke sympathie van enkelen — dan zou ik op dezen grondslag niet mijn besluit genomen hebben — doch op de nauwe verbondenheid in bloed en kultuur met het Rijk. Hoe verscheiden ook voor den oorlog nog de sociologische vormen in Nederland en het Rijk zijn geweest, onder de oppervlakte werkten toch ook in de Nederlanden reeds dezelfde krachten.

Deze gemeenschappelijke levenskrachten, gemeenschappelijk uit de verwantschap van bloed en kultuur, dringen thans tot een ontwikkeling in gelijke vormen van het leven der gemeenschap. Derhalve heeft het een diepen grond, dat de Nederlandsche Kultuurkamer de Reichskulturkammer tot voorbeeld heeft genomen. Hetzelfde geldt ook voor de andere inrichtingen, welke in Nederland nieuw zijn opgebouwd. Wie hier spreekt van overnemen of nabootsen, sluit de oogen voor den niet te miskennen dieperen samenhang. Wij bootsen niet na, wanneer wij uit gelijken wortel tot gelijken vorm komen.

Ik ben met het uitvaardigen van de verordening over de Nederlandsche Kultuurkamer niet alleen tegemoet gekomen aan de wenschen van vele Nederlanders, doch ook aan de volksche wet van onze gemeenschappelijke Germaansche ruimte.

AMSTERDAMSCHE BRIEF.

Blauw-Wit viert feest

BLAUW-WIT, onze echte Mokumsche voetbalploeg, viert feest! Omdat ze veertig jaar bestaat! Veertig jaar! Nu, laten we eerlijk zijn, dat is iets om te vieren, vooral voor een voetbalclub. Wie deed er veertig jaar geleden iets aan sport? Aan voetbal? Dat waren er bar weinig! De biersport was de voornaamste welke beoefend werd en als we dan den toestand van toen vergelijken met dien van nu, dan zien we wel dat er, mede door dat initiatief van mannen als Blauw-Witters een heeleboel verbeterd is. Vroeger ging de jongkerel na zijn werktijd naar het jeneverlokaal: liet zich daar zijn nek volloopen en bekommerde zich verder niet om zijn lichamelijk welzijn. Hij leefde van 's morgens vroeg in de pestsfeer van zijn werkplaats en daarna in die van een muffe woning of een vunzige drankkit. Als argument tegen de invoering van den achturen-dag gold zelfs het motief, dat de arbeider met zijn vrijen tijd geen raad zou weten: hij zou zijn vrije uren in de kroeg gaan doorbrengen! Gelukkig is dit niet waar gebleken: de leiders van het zoogenaamde „proletariaat" kenden hun menschen en wisten drommels goed wat dezen waard waren en welke idealen in hen leefden! De werktijden zijn dan ook vermenschelijkt. De woningen zijn verbeterd: licht en lucht kunnen toetreden in de nieuw-gebouwde arbeidershuizen; langzaam maar zeker zal de oude binnenstad verder worden gesaneerd en zullen de verbeteringen niet alleen op Uilenburg worden aangebracht, maar ook op Kattenburg en in de Jordaan. Eerlang zal hier onder het nationaalsocialistisch regime een eind worden gemaakt aan de woekerpraktijken van sommige huisjesmelkers en parasieten! En in zijn vrijen tijd trekt de arbeider van nú niet meer naar het rookerig, besmuikte drankhok, maar de vrije, frissche natuur tegemoet: op 't zon overplensde sportterrein zal zijn lichaam door de koesterende zonnestralen worden gebruind en gesterkt, zijn longen zullen heilzame lucht naar binnen zuigen en de bleeke, gebogen slaaf van voorheen zal de fiere, vrije mensch worden, die met open oogen het leven tegemoet durft treden, die het aandurft, voor wien geen tegenslagen een rem zullen vormen om verder te gaan, trots prikkeldraad of barricade! Op weg naar den „Nieuwen Tijd".... En met dat alles voor oogen danken wij de velen, die geofferd hebben in Blauw-Wit.... geofferd! Hun vrijen tijd! Die buiten hun bezette arbeidsuren zich de moeite wilden getroosten dit prachtig bouwwerk van gezondheidskultuur op te trekken en in stand te houden, die contributies ophaalden met centen, die administreerden en vergaderden, plannen uitdachten en in uitvoering namen, illusies in rook zagen vergaan, maar toch vasthielden.... Niet voor eigen roem of eigen eer, niet voor de club, maar in de allereerste plaats om den Mensch op hooger plan te plaatsen!

En dáárom viert Blauw-Wit feest! Om na de jaren van inspanning eindelijk eens een paar dagen vreugde te kunnen genieten: Vreugde.... in oorlogstijd.... die er graag ingaat. Zooals de koek bij mijn jongen en Gods woord bij een ouderling.

Blauw-Wit viert.... een Blauwwittiaansch Feest: Kermis!

Een moordidee want ik houd van kermissen. Dat heb ik nog over gehouden van mijn jonge jaren. Toen vlaste je al weken van te voren op die zoo snel naderende kermisweek en in de dagen, dat het spul van kramen en tenten werd opgebouwd, was je niet weg te slaan bij de woonwagens met de echte Zigeuners-van-ergens-uit-de-Willembeis en werd iedere nieuwe wagen met onderdeelen van stoomcarou el of ballentent met hoera begroet en bejubeld. Ik houd van kermissen.... van dat wondere leven van die vrijgevochten kerels en wijven.... die ondanks hun ruwheid en hun ongeletterdheid en hun naar ons idee onbeschaafd zijn, prompt op tijd hun spullen openen, daarmede hun organisatietalent en saamhorigheidsgevoelens bewijzende, aan ieder die 't maar zien wil. Ik houd van de tatering van de muziek en 't gerecommandeer van den spullebaas.... van den geur van de oliebollenkraam en de lucht van de paling en haring.... en zóó ben ik met moeder Lien naar de kermis van Blauw-Wit getrokken om nog éénmaal zoo'n echten jandoedelboel mee te maken.... Om nu de waarheid te zeggen was ik liever alleen gegaan, want er kleven aan dat Blauw-Wit altijd nog zoo'n paar innige jeugdherinneringen vast en ik hoopte.... want je kunt toch nooit ereis weten, nietwaar? Veertig jaar.... jubileum.... kermis....! Maar mijn herinneringen zijn herinneringen gebleven. Nu ja, maar goed ook.... moeder Lien had toch al wat in de lamp geloof ik.

En zóó heb ik met moeder Lien over de kermis van Blauw-Wit geslenterd: We hebben bij 't draaiend rad staan kijken en we hebben een gevoel van weemoed weggewerkt bij het denken aan die dagen van vroeger.... toen we nog jong waren en kwiek.... en niet uche langs de straten liepen. Dat draaiend rad.... prachtig sport voor jonge kerels.... subliem idee van de dat Blauw-Wit.... En toen we bij de rups stonden van meneer Janvier, konden we 't niet nalaten en we zijn er samen ingekropen.... en 't viel best mee.... en we hebben ons samen half misselijk laten rupsen en waren toen door 't dolleheen en hebben in een spokententje uitgelachen.... en in een ander tentje waar een doolhof was en waar we over een hoog bruggetje moesten loopen, werden moeder Lien's rokken opgewaaid ... en ze wou kwaad worden, maar ze deed 't toch maar niet. En bij den Parijschen ketel steeg de vroolijkheid ten top.... prachtig allemaal! Echt iets voor jonge menschen.... Zóó heb ik me met moeder Lien op de kermis van Blauw-Wit geamuseerd. Maar weet u hoe ik me op diezelfde kermis met moeder Lien heb geërgerd? Toen we gingen kijken naar de tent met de lokkende vrouwen, die in 't water leven en die hun uren zoek brengen met van 's middags vier tot de zon ondergaat in het water van een aquarium dubbeltjes op te duiken, een sigaret onder water te rooken en een stukje brood op te eten! Gaat dat zien, dames en heeren.... drie vrouwen in 't water.... en de tent stroomt vol à vijftig cent per man... en de Grieten duiken voor de hun toegeworpen centen.... twee meter diep....!

Dat na twintig eeuwen christendom en na de afschaffing van de slavernij een dergelijke exploitatie-van-menschen nog bestaat, is erg! Het is echter nog *veel erger*, dat een vereeniging als Blauw-Wit *dit* op *haar feestterrein* toestaat! Ware hier van de geringste sportieve prestatie te spreken, dan zouden wij een angstvallig stilzwijgen betrachten, doch dit is geenszins het geval! De eerste de beste die zich voor dezen

MENSCHONWAARDIGEN ARBEID

beschikbaar stelt, is in staat hieraan te voldoen!

De nieuwe arbeidsgedachte is gebaseerd op de eer van den werknemer! Het brute plutocratisch-kapitalistisch stelsel maakte van hem een kruipenden, jankenden hond, die zich tevreden stelde met het stempel van minderwaardigheid, waarmede men niet aarzelde hem te brandmerken: het stempel van Proletariër!

Hier is het niet de uitbuiting van het kapitalisme, dat den werknemer tot proletariër verlaagt, maar een ongezonde ziekelijke sensatiezucht en een joodsch sadisme, dat menschen verlaagt tot woekerobjecten en beesten! waarbij niet gelet wordt op gezondheidstoestanden, op moraal of wat ook! Dat het tenslotte een vooraanstaande *sportvereeniging* is, die meent hieraan te moeten meewerken, is *schandalig in één woord!*

Eenzelfde opmerking kan gemaakt worden over de wijze, waarop de propaganda voor dit feestelijk sportevenement plaatsvindt! Kent u iets schaamteloozer dan de volwassen kerels, die in de kracht van hun leven hun energie verslijten door het duwen van een reclamewagen of het dragen van een reclamebord? Die òf kar òf bord dan ergens neerzetten en in de nabijheid lui-uit naast elkander op den grond of tegen een muur een babbeltje gaan plegen over de zwaarte van hun taak? Dat deze menschen (gelukkig kent Germanje geen goed woord voor hen: 't is wel typeerend, dat deze propaganda-vorm van over het water moest komen en deze menschen nog steeds „sandwich-men" heeten!) door hun omstandigheden alle levensenergie hebben verloren, is dáár aan toe... Wij moeten deze menschen omhoog halen.... en niet op een dergelijke manier verder

ONGESCHIKT VOOR DE MAATSCHAPPIJ

laten! Zij dienen opgepakt te worden en aan het werk te worden gezet, waar Europa thans hun energie kan gebruiken!

Dat het spelen van jiddisch-anglo-americano-liedjes door een groot deel van de domme massa zéér wordt gewaardeerd, moge echter voor een vereeniging als Blauw-Wit evenmin een reden zijn zich hier zonder meer bij aan te sluiten! Die mannen van veertig jaar geleden streden voor een nieuwen tijd.... doet gij dit dus thans ook, heeren Blauw-Wittianen!

En tenslotte wil men op een Feest gaarne de mannen met afgezaagde beenen missen! Op de vroegere kermissen moesten wij hen slikken! Deze exploitatie van het medelijden past echter niet op een onder-ons-feestje met uitgenoodigden à 10 cent per persoon! Dat voor ongelukkige mijnwerkers e. d. in hun levensonderhoud moet worden voorzien.... natuurlijk! Hier wacht den nieuwen staat een grootsche taak! Indien men dan de opmerking wil maken, dat de betrokkenen in dien tusschentijd óók moeten leven, wil ik dat gaarne erkennen! Zou het dan echter niet juister zijn om deze menschen van feesten en dergelijke te weren en hiervoor een zeker percentage van de bruto-ontvangst te reserveeren? Dan bespaart men dezen demonstranten het pijnlijke gevoel bedelaar te zijn. Ik was daardoor pijnlijk getroffen en moeder Lien ook.... maar die zei, dat 't bij het volgend jubileum van Blauw-Wit over tien jaar vast wel ànders zou zijn!

En zooals altijd zal ze wel gelijk hebben!

Joodsche viezigheden

Een lezer schrijft ons:

Mijne Heeren,

Op het Daniël Willinkplein 1, woont de Jood Zilversmit, die daar een jiddisch eethuis annex ijssalon heeft.

Nu is het al een verschrikkelijk onaangenaam gezicht al die sterren ijs te zien lebberen (zij doen het meestal op straat), maar het schandelijkste is, dat de papiertjes, en dat zijn er niet zoo weinig, tezamen met de lepeltjes op straat gemikt worden. Ik weet wel, dat dit zoo jodengewoonte is, en dat zij zich in iederen zwijnestal op hun gemak voelen, maar er woont ook nog een sporadische goy in Zuid. Deze moet dus maar aanzien, dat de straat, waar ook hij over moet, wordt verontreinigd.

En laat mèn nu niet denken, dat de Jood Zilversmit zelf zijn rommel op zou ruimen. Neen, dat doet de goy wel. Die goy is een straatveger, en hij doet het schijnbaar met liefde, aangezien hij iederen keer, wanneer hij de jodenzwijnerij opruimt, naar binnen wipt en daar het een en ander gebruikt. Dit ondanks het feit, dat het lokaal een „joodsch lokaal" is, en „Alleen toegankelijk voor joden".

Bovendien verkocht de Jood Zilversmit op den tweeden Pinksterdag aan een dertigtal christenen ijs. Is hier niet aanleiding genoeg om eens krachtig in te grijpen?

Hou Zee!

Amsterdam *de J.*



„EMPIRE DAY"

(Van onzen medewerker buitenland)

OORSPRONKELIJK viel op den 24sten Mei de verjaardag van koningin Victoria, doch toen deze in den leeftijd van 81 jaar, na een drie en zestigjarige regeeringsperiode, in 1901 kwam te overlijden, wenschte men in Engeland, alwaar men zich zoo gaarne hecht aan oppervlakkige tradities, den reeds zoovele malen gevierden feestdag ook voor de toekomst te behouden en bleef deze voortaan als „Empire Day" op het officieele lijstje gehandhaafd.

Ook dit jaar heeft men in dit land gemeend dien dag niet onopgemerkt te mogen laten voorbijgaan. En hoewel de buitenstaander, de niet-Engelschman, geneigd zou zijn op te merken, dat, waar van dit Empire toch betrekkelijk weinig is overgebleven en het restje feitelijk op zijn begrafenis ligt te wachten, het wellicht verstandiger zou zijn geweest om het feest in 1942 maar eens over te slaan — de zoo graag bij deze en andere gelegenheden optredende feestredenaars lieten zich de kans niet afsnoepen. Daartoe behoorde ook mr. R. S. Amery, staatssecretaris voor Indië en Birma, die, vermoedelijk wegens de opheffing van het Birmaansche filiaal, over nog meer vrijen tijd beschikkend dan gewoonlijk, het woord voerde op een officieele samenkomst. Nu kunnen wij ons voorstellen, dat men in de kringen der Engelsche „society" in deze donkere tijden meer dan ooit uitziet naar een verzetje en met alle genoegen gunnen wij den dames en heeren dan ook hun Empire Day. Doch wat den goeden Mr. Amery bewogen heeft om „ausgerechnet" te gaan verhalen over „het wonder van de geboorte en den groei van het glorierijke Britsche wereldrijk", op een oogenblik, dat ineenstorting en verbrokkeling aan de orde van den dag zijn, op een oogenblik, dat Hermann Löns' „Wir fahren gegen Engeland" keer op keer na de van Duitsche successen gewagende „Sondermeldungen" over de radiozenders van geheel Europa weerklinkt, dat vermogen wij niet te verstaan. Doch waar in de leugen de taak der Anglo-Amerikaansche „democratie" schijnt te moeten liggen, opdat daar de Germaansche waarheid des te helderder tegen kan afsteken, zullen wij de oplossing wel in deze richting moeten zoeken.

De heer Amery meende zijn tafelgenooten te moeten vertellen, dat het Britsche imperium niet was ontstaan uit een streven naar wereldheerschappij, doch dat het een resultaat was van Europeeschen ondernemingsgeest. Waarbij hij woordelijk opmerkte: „Vele volkeren der wereld, die tot dusverre slechts onderdrukking kenden, hebben aldus vrede en welvaart gekregen"......

Vele eeuwen lang behandelde Engeland het naburige Ierland als een wingewest; het rustte niet, voordat de Iersche cultuur vernietigd was en de bevolking, verarmd en uitgekleed, haar heil overzee zocht. Eeuwen lang vertrapte het de Britsch-Indiërs op een wijze, die haar weerga nergens heeft gevonden. Met tot gevolg, dat thans de Britsch-Indiërs gemiddeld niet ouder worden dan 23 jaar. Eeuwen lang beloog het de Egyptenaren, mishandelde het de Afrikaanders, bedroog het de Arabieren, waarbij het er niet voor terugschrok de meest weerzinwekkende methodes toe te te passen in naam van Christendom en beschaving. Maakte het zich schuldig aan slavenjacht en opiumhandel op grooter schaal dan ooit eenig volk bedreven had. Konkelden en knoeiden de diplomaten van het hof van St. James — honi soit, qui mal y pense"! — opdat Engeland kon bloeien en groeien op de onmin en tweedracht der overige landen. „Dieu et mon droit!" riepen de „perfect gentlemen", die in Oxford of Eton hun „right honorable" opleiding hadden ontvangen....

DE GESCHIEDENIS van het „vrede en welvaart" brengende Engeland is bladzijde voor bladzijde geschreven met het bloed der mannen, de tranen der vrouwen, die het offerde op het altaar van zijn onuitputtelijke roofzucht. Schaamtelooze uitbuiting, gruwelijke wreedheden en hoogmoedige minachting vielen den volken ten deel, die, om welke reden dan ook, de begeerte van het Britsche koninkrijk hadden opgewekt!

Wellicht heeft de sociale achterlijkheid, waarin de breede massa van het Engelsche volk leeft, opdat de winsten der kolenkoningen, scheepvaartmagnaten, industriebaronnen en katoenlords maar hooger, hun landgoederen uitgestrekter, hun vermaken weelderiger, hun houding hooghartiger konden zijn, het er voor bewaard datgene te gevoelen, wat in die kringen, welke vanuit den ivoren toren hunner „splendid isolation" die op de rest van de wereld neerzagen, wel het meeste moet schokken: het dag aan dag grooter wordende verlies aan prestige.

Na de mislukte poging te Noorwegen, de vlucht uit Duinkerken, de catastrophe in Servië en Griekenland, de ontruiming van Kreta, de misslagen in Afrika, na het verlies van Honkong, van Sjanghai, van Malakka, Singapore en Birma en heel Nederlandsch-Indië, waar het onmachtig bleek zijn „bondgenooten" ook slechts den geringsten steun, die tevoren zoo uiterst royaal beloofd was, te geven, hebben de slagzinnen der Britsche reclame, die zoo langen tijd de wereld in den ban hunner betoovering wisten te houden, hun waarde verloren. In de harten diergenen, die in het Britsche wereldrijk hun steun en toeverlaat meenden te kunnen zien, verliest de mythe van den laatsten overwinnenden slag allengs haar overtuigingskracht. En — kenmerkend voor de zich langzamerhand wijzigende opvattingen — wanneer Winston Churchill of een dier vele andere heeren, wier ambten en waardigheden ronddwarrelen gelijk gele herfstbladeren in den najaarsstorm, hun, al naar het uitkomt, zalvende of toornende woorden tot de wereld richten, dan plooit zich rond de lippen van velen, die vroeger in ademlooze spanning de woorden in zich opnamen, gelijk bijen de honing uit de bloemen puren, een glimlach. Het moge dan een verdrietige, een beschaamde of een verlossende glimlach zijn, dat is om het even, het is en blijft een glimlach, waar vroeger heilige ernst en opperste geloofsverrukking zich weerspiegelden op het gelaat.

HET WONDER der bevrijding voltrekt zich. Lang kon het stoffelijk overschot van wat eens het machtige Britsche wereldrijk was, verborgen blijven onder de geurende en kleurende bloemenpracht van de vele kransen, die Engelsche ministers en diplomaten niet moede werden steeds weer aan te zeulen. Het kwam diengenen, die dit tooneel vanuit de verte aanzagen, voor, alsof glorie en overwinning als in de dagen van weleer konden worden gevierd. Maar de penetrante stank van verrotting van het tot ontbinding overgaande lijk stijgt uit boven alle welriekendheid en begint door te dringen tot in de verste uithoeken der wereld. Baarde het aanvankelijk slechts verwondering en twijfel toen blanke troepen de Britten, waar dezen zich slechts dorsten te vertoonen, versloegen en op de vlucht dreven, de gekleurde volken konden noch wilden gelooven, dat het uur hunner uiteindelijke bevrijding in aantocht was. Thans echter na de overtuigende overwinningen, die Japansche soldaten op het land, ter zee en in de lucht wisten te behalen, na het verlies van vestingen, wier roep van onneembaarheid gedurende tientallen van jaren over de wereld was rondgebazuind, na den veldtocht in Birma alwaar ontdane Engelschen na een dooltocht door het oerwoud, slechts dank zij de zelfopofferende dekking door Chineesche troepen, Britsch-Indië binnenstrompelden, dankbaar althans het veege lijf te hebben kunnen redden, vallen de schellen van de oogen.

Geteld zijn de dagen van het genadelooze, hardvochtige, gewinzuchtige Engeland, dat eens door verblinde millioenen ten troon verheven werd, door millioenen in slaafsche onderworpenheid werd gediend. Geteld zijn de dagen van het eens zoo machtige Albion, waartegen de wereld opzag als tegen een God. Bolsjewistische beulen mogen nog onwetenden, opgehitst door joodsche commissarissen, doen verbloeden in machteloos verzet tegen de Duitsche legers bij Kertsj en Charkov, egoistische kapitalisten mogen, het straks waardelooze goud naar zich toe schrapend, de Amerikaansche bevolking doen verarmen door de kostelijkste goederen tot wapenen omgesmeed op de wereldzeeën te laten verzinken; Tsjoengking-Chineezen mogen in serviele knechtschap nog een laatste verzet bieden, dag voor dag, uur voor uur, ja seconde voor seconde, nadert het oogenblik waarop de klok van het noodlot de galmen des doods boven stervend Engeland zal doen luiden. Empire Day....!

PROF. GOEDEWAAGEN BIJ DE INWIJDING VAN DE KULTUURKAMER:

De kunstenaar schept zijn kunstwerken uit de waarde van zijn ras. Wij kunnen hem door onze maatregelen slechts in de gelegenheid stellen zijn roeping als kunstenaar zoo onbekommerd en vrij mogelijk te volgen. Dient met de Nederlandsche Kultuurkamer den Nederlandschen kunstenaar, dan dient gij le Nederlandsche kunst en daarmede uw geheele volk. Dit is de taak, welke ik allen medewerkers van de Nederlandsche Kultuurkamer zie opgelegd en het is mijn wensch, dat uw werk tot zegen moge zijn van de Nederlandsche kultuur in de Germaansche levensruimte.

Er zijn nòg

joodsche krantenventers op de straat

IN „De Misthoorn" van 21 Maart j.l. hebben wij gewezen op den onhoudbaren toestand, veroorzaakt door de joodsche krantenventers, die het Damrak onveilig maakten en zelfs de brutaliteit hadden zich in de café's te begeven om er de vroegere edities van de bladen op hun indringerige manier aan den man te brengen. Niettegenstaande de bordjes „Voor joden verboden", welke aan die zaken duidelijk zichtbaar zijn aangebracht, voldoende te kennen gaven, dat het gespuis er geweerd behoort te worden, lieten sommige eigenaren van café's de onsmakelijke jodentypes regelmatig in hun zaken toe. Ook hebben wij er destijds op gewezen, dat op het Stationsplein eveneens de ongure elementen met hun kranten nog geduld werden.

Eindelijk is er nu in Amsterdam schoon schip gemaakt en de joodsche krantenventers zijn, èn van het Damrak èn van het Stationsplein verdwenen.

In Den Haag evenwel is de zaak nog lang niet gezond. Voor het station Holl. Spoor prijken iederen dag een of meer joden die de „Nieuwe Rotterdamsche Courant" en „Het Vaderland" aan den arischen man trachten te brengen. Dat juist déze bladen blijkbaar geen ariër kunnen of willen vinden voor den straatverkoop, verbaast ons te meer, waar zij beide — het eene met meer succes dan het andere — krampachtige pogingen doen om hun lezers een weinig voor te lichten over namen en begrippen van den nieuwen tijd. Zelfs heeft de „N.R.C." — en dat verheugt ons zeer — het jodenvraagstuk voor haar lezers uiteengezet en daarbij gewezen op de penetratie van het joodsche gevaar. We zien hier dus een typisch geval van het helaas maar al te veel voorkomende contrast tusschen theorie en praktijk. Wij wenschen ook hier een oplossing in nationaalsocialistischen zin, d.w.z.: de jood eruit en een ariër in zijn plaats. Dat zooiets nú nog gezegd moet worden!

HET TRANSPORTPROBLEEM *voor de*

Geallieerden tijdens den Wereldoorlog en thans

(Van onzen Berlijnschen correspondent)

Sedert het uitbreken van den oorlog zijn ten naasten bij 16 millioen br. reg. ton aan geallieerde en neutrale handelsscheepsruimte in den grond geboord. Tijdens den wereldoorlog van 1914-1918 werd in het veel langere verloop van dien strijd aan den kant der geallieerden een verlies geleden van rond 12.5 millioen br. reg. ton. dan wel van 27.4 pct. van de totale tonnage van 1914. Wat den huidigen oorlog aangaat. zoo kon de wereldkoopvaardijvloot voor het uitbreken der vijandelijkheden en naar den stand van 30 Juni bogen op een totale tonnage van 66.6 millioen br. reg. ton aan stoom- en motorschepen. Trekt men hiervan uitsluitend de Duitsche tonnage van 4.5 millioen br. reg. ton. de Italiaansche van 3.4 millioen br. reg. ton. de Japansche van 5.6 millioen br. reg. ton en de Amerikaansche scheepsruimte op de groote meren af. zoo komt men tot een theoretisch tonnagevolume bij het begin van den oorlog van rond 50 millioen br. reg. ton. In werkelijkheid moest men dit restant nog verminderen van de tonnage. die de Europeesche landen Denemarken. Frankrijk. Griekenland. Nederland en Noorwegen hebben overgehouden, alsmede met de scheepsruimte. die niet in dienst van de geallieerden vaart. Laat men deze factoren buiten beschouwing. dan werd tot dusver reeds rond 32 pct. of een derde gedeelte van het theoretische tonnagevolume. hetwelk echter in dien omvang. geenszins ter beschikking van de geallieerden staat. tot zinken gebracht.

In de Britsch-Amerikaansch-Sovjetische wapeningscombinatie, waarvan het zwaartepunt in de Vereenigde Staten moet worden gezocht. mag echter in tegenstelling met den wereldoorlog allerminst een in militair opzicht en met het oog op de oorlogshuishouding uniform operatiegebied worden gezien. In den wereldoorlog zag men zich geplaatst voor een taak. die betrekkelijk gemakkelijk was op te lossen. Destijds kwam het er in hoofdzaak op aan om voldoende hoeveelheden wapentuig en menschen over te brengen naar Frankrijk. ten einde aldaar de beslissing af te dwingen. Dientengevolge bedroeg de door de geallieerden tijdens den wereldoorlog voor militaire doeleinden gerequireerde scheepsruimte — na een tijdelijke aanzwelling tot rond 7.5 millioen br. reg. ton (omstreeks het midden van 1916) — slechts ten naasten bij 6 millioen br. reg. ton en wel met inbegrip van de schepen. die werden benoodigd voor het vervoer van de Amerikaansche troepen naar Frankrijk. De Engelsche gevolmachtigde voor de scheepvaart. Sir I. A. Salter. moest echter tot de stellige slotsom komen. dat, ingeval de oorlog nog langer dan den herfst van 1918 had voortgeduurd, de ravitailleering van het Amerikaansche leger de geallieerden in den winter van 1918/19 zou hebben geplaatst voor een taak, die met behulp van de beschikbare scheepsruimte „uiterst lastig" te volbrengen was geweest. Alwie de omzichtige redactie in de Engelsche stukken kent, zal in weerwil van een gewettigde waardeering voor de Britsche taaiheid en het Britsche uithoudingsvermogen de woorden „uiterst lastig" gevoegelijk kunnen vervangen door den term „onmogelijk".

Indien reeds destijds deze conclusie opgeld deed, hoe anders ziet de stand van zaken er dan tegenwoordig uit! Geheel en al afgezien van het zich thans voordoende en met het oog op den oorlogsduur reeds aanzienlijk grootere en derhalve gevoeliger tonnageverliezen dan in den wereldoorlog, is voor het toenmalige eenigste brandpunt van het militaire gebeuren in Frankrijk ditmaal een veelvoud van te ravitailleeren ruimten in de plaats gekomen. die door den halven aardbol van de Vereenigde Staten worden gescheiden. Er behoeft slechts te worden gewezen op het Sovjet-front met Moermansk als eenige toegangspoort, of op het Egyptisch-Voor-Aziatische front, hetwelk alleen via Kaapstad en via de tegenwoordige Amerikaansche steunpunten Massoea en Suez op veilige wijze is te bereiken. Lang en bezwaarlijk zijn ook de routen naar het front Hawaii-Australië en bovenal naar het nieuwe front rondom Engelsch-Indië. Overal ziet men zich geplaatst voor geheel andere verkeersproblemen dan tijdens den wereldoorlog. De afstand van Halifax in Canada naar Brest bedraagt slechts 4500 kilometer, terwijl Moermansk reeds op 7000 kilometer van Halifax verwijderd ligt. Het traject Brisbane-Vancouver beloopt niet minder dan 13300 kilometer. Zelfs de afstand van Pearl Harbour naar Sydney bedraagt niet minder dan 8500 kilometer. terwijl de afstanden naar het Egyptisch-Voor-Aziatische en naar het nieuwe Engelsch-Indische front nog veel verder zijn. Aan de hand van deze cijfers blijkt thans ten duidelijkste, waarom Groot-Brittannië en zoodoende tevens de Vereenigde Staten in het jongste verleden hun posities in den Pacific heben moeten opgeven. Hun militaire kracht was niet tegen deze extra inspanning opgewassen en dat dient in de eerste plaats te worden geweten aan de tekortschietende scheepsruimte.

Men kan het tonnage- en zoodoende het transportprobleem bij de geallieerden nog zoo objectief bekijken, de beschikbare scheepsruimte is hoegenaamd niet in overeenstemming met de eischen, die door de noodzakelijke ravitailleering en door de zich over steeds grootere uitgestrektheden uitbreidende worsteling worden gesteld. Zulks klemt des te meer, al naar gelang de operaties van het zee- en luchtwapen van de asmogendheden steeds verder om zich grijpen. Het volgende rekensommetje is allicht dienstig om de tastbare beteekenis van de doorloopende scheepsverliezen te doen uitkomen. Een maandelijksch verliescijfer van ongeveer 500.000 br. reg. ton aan in den grond geboorde tonnage komt neer op het derven van een laadvermogen van 700.000 tot 750.000 ton dead weight. De invoer in vredestijd van Groot-Brittannië aan droge lading maakt echter meer dan 4.5 millioen ton uit (1938). M.a.w. bedragen de loopende tonnageverliezen ten naasten bij 15 pct. van den normalen Britschen toevoer. Daarbij wordt de nog meer gespannen situatie bij de voorziening met vloeibare stookstoffen als gevolg van de toenemende verliezen aan tankschepen geheel en al buiten beschouwing gelaten.

In ieder geval hebben het in den grond boren van zoovele schepen. de reparatiewerkzaamheden. de toenemende requisities voor militaire doeleinden. de onvermijdelijke verlenging van den reisduur. die verband houdt met de uitbreiding van den oorlog en de verschuiving van de te ravitailleeren ruimten. alsmede de overige narigheden bij het zeeverkeer in het kamp van de geallieerden een transportcrisis te voorschijn geroepen. die met den dag ernstiger wordt. En dat belooft er niet beter op te worden. omdat de nieuwste cijfers omtrent de bedrijvigheid op de Britsche en Amerikaansche werven op geenerlei keer ten goede duiden.

De jood

als eere-gast **in de christelijke kerk**

De brutaliteit van de joden en hun christelijke dienaren neemt ongelooflijke vormen aan. Het nieuwste voorbeeld daarvan is de gebeurtenis, die
lijke vormen aan. Het nieuwste voorbeeld daarvan is de gebeurtenis, die
zich dezer dagen in het Noorden des lands afspeelde. Men oordeele:
zich dezer dagen in het Noorden des lands afspeelde. Men oordeele:
De dominee der Ned. Herv. Kerk te Appingedam, A. N. Tonsbeek, en de
De dominee der Ned. Herv. Kerk te Appingedam, A. N. Tonsbeek, en de
onderwijzeres der christelijke school, J. C. P. Wesseldijk, waren overeen-
gekomen in alle eer en christelijke deugdzaamheid voortaan een gezamen-
lijken levensweg te bewandelen. Aangezien de vader der onderwijzeres
een dominee-in-ruste was, werd besloten, dat hij het huwelijk zou in-
zegenen. Het is voor trouwe lezers wellicht overbodig, maar wij willen toch
niet nalaten even op te merken, dat de beide trouwlustigen, zooals in chris-
telijken kring gebruikelijk is, fel anti-Duitsch en hartstochtelijk pro-joodsch
waren. Een en ander schijnt aan de hand van het Oude Testament ge-
rechtvaardigd te kunnen worden. Het hoeft dan ook geen verwondering
te baren, dat als eeregast temidden der christelijke gemeente een nakome-
ling van de kruisigers van Christus, de rabbi A k k e r, *prijkte. De christe-*
ling van de kruisers van Christus, de rabbi A k k e r, *prijkte. De christe-*
lijke familie van Appingedam zal gedacht hebben: weg met alle symbo-
liek — laat ons metterdaad toonen, wáár de zonen van het oude ras thuis-
hooren: in de christelijke kerk! De rabbi bewoog zich in het Godshuis met
een brutale minzaamheid, die iederen bewusten Germaan tot woede ge-
bracht zou hebben. Doch n i e t *natuurlijk de gemeente des Heeren van*
Appingedam, die in vrome verheerlijking tot den woestijnprofeet opblikte.
Wie meent, dat de platvoetenlikkerij van christelijke hetzers in Appinge-
dam hiermede ten einde was, vergist zich. Want nadat de rabbi de her-
vormde kerk door zijn tegenwoordigheid had besmet, toog hij met zijn
vrouw en nog twee rasgenooten naar de gereformeerde kerk. Deze in-
richting van het ware geloof bevatte een vijftal paartjes, die zich ijlings
in den echt wilden laten verbinden, ten einde op die wijze te ontkomen aan
tewerkstelling in het heidensche Duitschland. Een dergelijke bedreiging
van de goede zeden kan zelfs geen calvinist verdragen.
Toen de plechtigheid was afgeloopen, en de gemeente zich in optocht
weer in de frissche lucht begaf. stapte de rebbe met zijn vrouw brutaalweg
voorop. De twee andere zonen van Juda liepen (Engelsch gehakt) met
vrome gezichten ergens onder de gereformeerde schare. Trots als een
pauw schreed de rabbijn door het volk, minzaam glimlachend met zijn
dikken mond. Mevrouw de smouzin wuifde bevallig naar alle zijden, gelijk
eertijds Hare Majesteit onder soortgelijke omstandigheden, en lachte zoo
beminnelijk als een jodin maar lachen kan. Wat een wonder ook, wan-
neer je zulk een verovering hebt gedaan, dat je het heiligdom van de
goyim met je gore jodenlijf mocht verontreinigen.
De mentaliteit van den gereformeerden „zieleherder" van Appingedam
wordt wel op overtuigende wijze gedemonstreerd door het volgende:
Toen in 1941 de inwoners van Appingedam gefotografeerd moesten
worden voor het persoonsbewijs, liet dominee Lammersma ijlings een foto-
graaf uit Loppersum komen, omdat de plaatselijke fotograaf — o, doem
der goden! — lid van de N.S.B. was! Hij requireerde een stelletje schapen
uit zijn kudde, die op de hoeken der straten en op de bruggen hun ge-
nooten in de leer waarschuwden niet naar den N.S.B.-fotograaf te gaan,
omdat ...... dominee in een zijgebouwtje van de gereformeerde kerk
een eigen fotograaf had geïnstalleerd! Foto's op gereformeerden grond-
slag! Hetzelfde paste deze evangelieprediker toe bij de huwelijksinzegening
zijner werkschuwe gemeenteleden. Ook tóen liet dominee zijn Lopper-
sumer fotograaf aanrukken.

Wij zijn van meening, dat het christelijk-joodsche broeinest van Appingedam grondig moet worden uitgerookt. Het ware zaak met den rabbi zijn christelijke vrienden een tijdje in afzondering veilig te stellen. Het zou èn henzelf èn de gemeenschap goed doen!

Leve het sectarisme!

„Naar het Chr. Persbureau meedeelde, zullen in de godsdienstige samenkomsten, welke de organisatie „Evangelie en Volk" hier en daar belegt, de sacramenten worden bediend en huwelijken worden ingezegend. Met avondmaalsviering wordt dadelijk begonnen, met bediening van den doop zoo spoedig mogelijk. Dit beduidt, dat de organisatie dus den vorm van een *nieuw kerkgenootschap* aanneemt. Gemeld wordt, dat niet alle leden der organisatie hiermee accoord gaan."

Zoo luidde het bericht, dat deze week in de bladen verscheen en dat wij tweemaal hebben moeten lezen, omdat wij het den eersten keer niet konden en durfden gelooven. Maar het staat er toch werkelijk: een nieuw kerkgenootschap is gesticht. Sela.

Dat ontbrak er nog maar aan.

Daar zaten we met z'n allen op te wachten!

Welk een gelukkige gedachte, om in dezen tijd, nu de natie wordt heen en weer geslingerd tusschen het Scylla der geestelijke zenderlingen van Londen met hun calvinistischen aanhang en het Charybdis der herderlijke briefschrijverscoöperatie een nieuw kerkgenootschap te stichten, dat het eenige ware geloof op de alleenzaligmakende wijze verkondigt!

Er zijn wel eens in het jongste verleden lieden geweest, die er een studie van gemaakt hebben uit te kienen hoeveel trekken ons wel van de overige Germaansche volken en van het Duitsche in het bijzonder (onder)scheiden. Zij slaagden daarin zoo voortreffelijk, dat zij reeds gingen spreken van Het Nederlandsche Ras, copyright reserved.

Welnu, hopenlijk hebben zij dien eenen trek van typisch Hollandsche kleinburgerlijkheid: het sectarisme, niet vergeten. In een tijd, waarin alle krachten worden saamgebundeld om Europa te redden en Germanen uit alle gouwen van het groeiende Rijk elkaar vinden in een nooit meer te breken verbondenheid, in zóó'n tijd sticht een stelletje dominees een nieuw kerk-genoot-schap! Als dàt den Heere Jahwe niet behaagt, dan kan niets meer helpen!

Het treurigste, het meest beschamende in deze heele zaak is nog, dat praktisch alle betrokken zieleherders zich gaarne versieren met het predicaat nationaal-socialistisch. Niet des Zondags natuurlijk, want politiek behoort niet op den kansel, maar zoo door de week. Wat niet wegneemt, dat de degelijkheid van het door-deweeksche jasje bedoeld is als een waarborg voor de Zondagsche toga. En uit die intentie is dan het nieuwe kerkgenootschap geboren.

„Gemeld wordt, dat niet alle leden der organisatie hiermede accoord gaan." Misschien pleit die mededeeling voor de disaccordisten, omdat zij het belachelijke van de „Evangelie en Volk"-sche vertooning inzien. Misschien ook stellen zij zich voor binnen afzienbaren tijd een nòg nieuwer kerkgenootschap te stichten, met een nòg waarachtiger grondslag en een nòg garantievaster bemiddeling voor het hiernamaals.

Maar laat ons ernstig zijn. De wil tot eenheid wordt gesaboteerd. De samenstrevende oerkrachten van het Germanendom worden door een klein kliekje uitgedaagd. Dat de felle, maar frissche Noordsche wind hen wegvage uit deze landen!

Bouhuys is tot uw dienst

Hij maakt zelfs verzoekschriften voor den Arbeidsdienst

In den goeden ouden tijd was de kruier het onmisbare factotum in de kringen der welgestelde Amsterdamsche families. De kruier deed allerlei boodschappen; haalde desgewenscht geld van de bank, want er was geen vertrouwder persoon dan de kruier. Als de vijftienjarige dochter des huizes naar een avondpartijtje ging, werd zij door den kruier gehaald en thuisgebracht en 's Zaterdags werd het weekbriefje gepresenteerd, waarop o.a. stond: „Voor Ued. de jongejuffrouw gehaald en aangekleed vijftig cent". Ter toelichting diene, dat de bedoeling niet was, dat de kruier de jongejuffrouw had aangekleed, maar zichzelf in het Zondagsche pak had gestoken, omdat hij toch niet in zijn witte kiel de dochter des huizes kon begeleiden. Kortom, de kruier was de onmisbare.

In onze dagen zien we in menig opzicht het oude herleven. Het paard is weer in eere hersteld; zelfs de Gooische Tramweg Maatschappij heeft weer de eerder opgebroken rails op sommige trajecten doen leggen en de stoomtram puft weer door de Gooische dreven. En zoo is in Weesp het ouderwetsche genus kruier herleefd. Misschien zullen velen eenigszins vreemd opzien, als zij vernemen, dat het in dit geval de oud-schoolmeester Bouhuys is, die zijn diensten als kruier aanbiedt.

Vóór ons ligt een gecyclostyleerd circulairetje van bescheiden afmeting, waarin deze Bouhuys zich voorstelt (alsof hij niet berucht genoeg ware!) aan de burgerij van Weesp en Weesperkarspel en aanbiedt maandelijks de distributiebescheiden van het distributiekantoor af te halen en ze bij de ingezetenen thuis te brengen. Voor f 0.40 per boodschap wil hij zijn kruierswerk verrichten. Het tarief is dus niet te laag genomen. Maar men meene niet, dat dit de Weespers zou afschrikken. In deze roddelstad leven nog genoeg O.Z.O.-ers en andere Engelsche zenderlingen, die den gepensionneerden schoolmeester het verschil tusschen pensioen en salaris willen fourneeren. Tal van kerkgenooten van den jodenvriend hebben zich al bereid verklaard maandelijks veertig cent te offeren op het altaar der jodenliefde. Bouhuys is er overigens wèl vroeg bij, want zijn salaris loopt nog drie maanden ongekort door.

Nu is hier en daar de vraag gerezen, of een enkel onderdeel van de distributiebescheiden bij Bouhuys wel in veilige handen zal zijn. Het gaat hier om de snoepkaarten. Geheel Weesp weet n.l., hoe deze schoolmeester gewoon was zelfs in de klas nog dagelijks zijn snoeplust bot te vieren.

Dat, zooals in het circulairetje verder wordt gezegd, de man zich ook belast met het typen van verzoekschriften „op elk terrein", is slechts een prolongatie van het verleden. Hoewel het den onderwijzer niet toegestaan is in eenigerlei verband handel te drijven, wist Bouhuys een lange reeks van jaren dit artikel van de Lager Onderwijswet 1920 listiglijk te ontduiken. Hij had een cyclostyle aangeschaft en maakte zelfs den Weesper winkeliers offertes voor het vervaardigen van nota's, kwitanties en wat dies meer zij. Het ongeloofelijke is zelfs geschied in dit opzicht, want het gemeentebestuur van Weesp gaf aan Bouhuys.... opdrachten voor het vervaardigen van werk, dat door de ambtenaren had behooren te worden verricht. Dit is slechts een klein onderdeel uit het complex van Weesper christelijk-democratische misstanden..

Eén ding valt ons enorm tegen van dezen christelijken hetzer: dat hij zich óók belast met het maken van verzoekschriften voor den zoo door-en-door heidenschen Arbeidsdienst! Wij kunnen ons deze houding alleen verklaren, wanneer wij het oud-testamentische levensbeginsel van dezen Bouhuys in aanmerking nemen, dat geld niet stinkt en zaken nog altijd zaken zijn. Men ziet dat meer in zulke kringen....

Tenslotte vragen wij ons af, waarom deze jodenheld, die blijkbaar niet genoeg heeft aan zijn pensioen, onder valsche vlag moet varen. Onder het circulairetje heeft hij namelijk den naam van zijn oudsten zoon gezet. Deze D. Bouhuys is kweekeling aan een Amsterdamsche school en kan dus zeker niet in 's vaders kruiersvoetstappen treden. Wellicht schaamt deze lieveling van Jahwe, die wel een knecht der joden wilde zijn, zich ervoor de arische gemeenschap te dienen. Dat schaamtegevoel is niet vreemd in Bouhuys' christelijke kringen!

Kan Engeland een farmersland worden?

Toen het Britsche voorzieningsministerie onlangs nieuwe besnoeiingen op het gebied van kleeding en voeding bekend maakte, verkondigde de omroepdienst daaromtrent de meening, dat men in Engeland veel te lang had vastgehouden aan de economische structuur van den vredestijd en dat men eveneens te veel van het particuliere kapitalistische systeem in den oorlog had overgehouden. Nog in het tweede oorlogsjaar waren op de Britsche eilanden, die in vredestijd viervijfden van de benoodigde voedingsmiddelen uit het buitenland moesten aanvoeren, tal van belangrijke rubrieken van levensmiddelen buiten de distributie gebleven. Een aanmerkelijk gedeelte van de tonnage was voortdurend in het touw voor den toevoer van levensmiddelen en met welke uitkomst, dat heeft het verloop van den oorlog in het Verre Oosten geleerd. „Wij waren in de gelegenheid te kiezen tusschen boter en kanonnen," betoogde een Britsche admiraal na de geduchte klappen, die de Engelsche vloot in de Aziatische wateren had opgeloopen, „wij hebben de boter gekozen, de vijand gaf daarentegen de voorkeur aan kanonnen."

Nu is het zoo ver, dat Engeland de consequentie uit deze lessen zou willen trekken. Door den woordvoerder van den Britschen omroepdienst werd uiteengezet, wat daaronder te verstaan valt. Er zou harder moeten worden gewerkt. Dat beteekent, dat men zich moet gaan inspannen voor de inheemsche productie. De eigen productie zou de functie moeten overnemen van de schepen, die vroeger de levensmiddelen aanbrachten. Kortom — Engeland moet wederom een land van farmers worden. Dat is allerminst een nieuw inzicht. De strijd tusschen akker en grasland is in Engeland al oud. Hij is in de laatste tientallen jaren van het vrijhandelsprincipe ten nadeele van den akker beslist geworden. Tweederden van den bodem der Britsche eilanden bevinden zich in het bezit van 2000 adellijke landheeren en Citybaronnen. Nadat de beschermende invoerrechten op graan waren afgeschaft, had de graanbouw in Engeland geen kans van bestaan meer. De productie van wol was aanmerkelijk lucratiever.

Het is lastig om zich voor te stellen, dat de eilanden waar de boeren tot dusver zoo weinig in tel waren, nu opeens een land van farmers zouden moeten worden. Ruim honderd jaar geleden, ten tijde van Napoleon, heeft Engeland het inderdaad eens weten klaar te spelen zich vrijwel uitsluitend uit de eigen productie te bedruipen. Doch destijds telde het maar een vierde gedeelte van zijn tegenwoordige bevolking. Op het oogenblik moeten in Engeland zoowaar 6½ millioen menschen méér worden gevoed, dan tijdens den wereldoorlog. Aan den anderen kant beschikte het land kort voor het uitbreken van den huidigen oorlog over 2 millioen acres minder aan bebouwde oppervlakte en er doet zich daarenboven een tekort aan 250.000 werkkrachten op het platteland voor. De moeilijkheden van dien aard bij de tewerkstelling en de werkverdeeling zijn er inmiddels nog grooter op geworden. Het ontbreekt echter ook aan machines en tractors, aan ervaring en agrarische tradities en dat is een groot nadeel, indien men uit grasland wederom korenvelden wil gaan maken. De minister van landbouw slaat het succes van de scheurcampagne zelf niet al te hoog aan. Hij is van meening, dat, indien men de agrarische productie met 5 pct. zou kunnen opvijzelen, men reeds 2 millioen br. reg. ton aan scheepsruimte voor het transport van wapentuig en troepen zou kunnen vrijmaken. Vijf procent — wat beteekent nu zoo'n peuleschil, indien men voor 70—80 pct. van den invoer afhankelijk is?

DE STEM DER PERS.

DE NEDERLANDEN EN GROOT-GERMANJE

Toenadering tot het Duitsche Rijk, het stichten van een Groot-Germaansch Rijk, kan enkel gezond en vruchtbaar zijn op grond van eerlijke volksche be inselen. De gemeenschap der Germaansche Volkeren wordt eerst groot en duurzaam, wanneer elk volk afzonderlijk de volkomenheid van zijn wezen bereikt. Een verminking van een deel beteekent de verminking van het geheel. Het Nederlandsche volk moet zijn wezen niet alleen bewaren, doch uitdiepen en tot vollen bloei ontplooien: en dat kan het alleen in nauwere samenwerking met het Duitsche Rijk. Deze samenwerking beteekent a es behalve opslorping. Integendeel: de leidende vertegenwoordigers van het IIIde Rijk alhier bevestigen, dat het ons volk zijn ware wezen zal helpen terugvinden. De bloei van het Groot-Germaansche Rijk wil de bloei van elk Germaansch volk afzonderlijk.

Het behouden en voeden van de Nederlandsche kultuurruimte is een Groot-Germaansch belang: het in stand houden van onze Dietsche taal evenzeer.

Wij, Dietsche nationalisten, droomen sedert jaren, lang vóór 10 Mei 1940, van een Groot-Germaansche gemeenschap. Wij willen in deze gemeenschap ons geheele volk zijn volwaardigheid zien bereiken. Onder welken vorm dit geschieden moet zal de Führer aller Germanen, Adolf Hitler, beslissen: zijn beslissing zal op volksche overwegingen worden getroffen. Over de Nederlandsche kultuurruimte heen, gaat ons heimwee naar het Groot-Germaansche Rijk. Het nieuwe Europa is in aantocht: het nationaal-socialistisch Europa onder Duitsche leiding. Verbonden in zijn betrekkingen door de Duitsche Rijkstaal, staat het gegrondvest op de kultureele en volkspolitieke gaafheid der volkeren van het Vasteland.

(Ferdinand Verknocke in „Volk en Staat")



ABONNEERT U OP ONS BLAD

K 2745